

310461

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

జనవరి నెల 20-వ తేది శనివారము

No. 244

నంపుట:

చిండు భిక్షా మహా పంపత్సరము, మాఖమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

నందిక ౨౪౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగా సకలుమందులవలన మోసముగలుగును. కంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోసముగలుగుదులమృతంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను నెలసివది

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము
మేహరోగ ప్రకరణము

419 వ. పుట మధ్యమేహాంధు ముద్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇంకను మూత్ర, అశ్మి, నిర్మలము మొదలగు వ్యాధులలోనూడ విశ్రుతి అనుకూలము. బలవర్ధకము రక్తమును కుద్ధిజేయును. ఇందు శతపూత్రాధికము, బంగారము, ముత్యము, కంక భస్మము, కాంకము, ఇత్యాది నిలువగల పదార్థములు గలవు.

20 మాత్రముగల సీసా 1 టీకి రూ. 5-0-0 కొనవచ్చును. గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపుచున్నది.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్

వనూలైన మూలధనము రూ. 1,12,925-0-0 19 వ-లిన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు-మదరాసు

నిర్వహించిన కాశ్మీరియ కౌమధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ఛాంసీలు:— (1) నెం 149 హైకోర్టు తిరుళ్ళి కేసి. (2) 402, మింటుస్ట్రీటు ౪ టి. మద్రాసు. (3) నెం 3, బానారోడ్డు రాయశేట్టు. (4) హైకోర్టు, తిరుళ్ళి.

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS,

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమైన నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు,

అన్నిరికములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులభములను కొనుడు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపునట్టివారికి

నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు అండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్స్ ఇన్ ది ఈస్టు.

మాంటురోడ్డు - మదరాసు.

మంచిమందులు! శేషశేష కర్మపడినది!! నామక దొరకత్త!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

శేష కంచలు కర్మపడినది!! (ప్రస్తుతం ధరలు లెక్కించబడినవి) వాచకులారా! శృంగారమున్న వాగ్ధరకయున్న గలమేలైన ఆర్య పట్టుపంచలు కండుగడినముల అం దముకొరకు లెక్కించి విక్రయించితిమిగా మిగతా కొద్ది పంచలుమార్తే యున్నది. ఇందులో ఎరువు, శబ్ద అకువచ్చు, కోహ, మేనువర్ణం, ఇత్యాదినిగల గలవు. క్లాసు పీయమైనట్టిది. త్వరపడును. తపాలభర్యలు వేరు.

రేళ్ళ మారనిదిన్ని 2 1/2 మూల పెడల్పుగల పట్టుపంచ1-కి 8-4-0

చిరునామ:— రాజులట్టి కంపెనీ,

980 నెం 44 కంబులయ్యకపిడి మదరాసు.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

మొదటి మై ఆనుభవసిద్ధమగు 600 చిత్రములను తెలుపు సద్బోధము ప్రతియింట నుండదగినది అందరుచేయదగిన మందులు 13 1-4-0

(2) వి. డి. 0-6-0

ఆరోగ్యదర్శనము:— వ్యాధులను రావడా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును. తప్పుక చదువ దగినది 1 కి 0-6-0 వి.పి 0-4-0

ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆరోగ్య వైద్య, కారీర, నిధాన కర్మగుణ, చికిత్స, మొదలగునది వ్రాయబడు నైద్యప్రతిక. మారిది యుచితము. చందా రూ 2-3-0

నై 3 ని ఏకకాలమును పోలినవారికి 8-12-0 లకు పంపెదము. విజయగోను గంగమండలి. పి.సి.కే.సి. (తెలుగుగారి పోస్టు)

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office:—Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000

WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING

LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED:—Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:—

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,

CHIEF AGENTS, BIZAM'S DOMINIONS
HAMAROTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

or

Messrs. P. K. RAU & SONS.

CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 289, THAMBU CHETTY STREET MADRAS.

వేమురు వేంకటకృష్ణమ సెటి అన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

హైదరాబాద్ రామాయణం రూ 4-0-0

ఎ. కృష్ణన్ సెటి అన్డ్ కంపెని వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చై నాబాబురోడ్డు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము అంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏక కాలమున కొనువారికి	రూ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యా కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
యథా కాండము మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
శ్రీరామకాలనిర్ణయము	౦ ౫ ౦

అల్. వెంకటేశ్వర్ అండ్ కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

(1)

Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

శుద్ధస్వదేశి బెంగుళూరు - మేలు పట్టుచీరలు

బెంగుళూరు, కిరీటలు, కిరీటలు, డమాట్లు, చాపీలు, పావట్లు, సాదావాక్కులు, గానుగడ్డలు మొదలగునవి పురమాడిగా మేలురకం పట్టుతో చిలకపచ్చ, కనుపుపచ్చ, ఎలుపు, రోజా, అకాశవర్ణం, ఆరంబరంగు, మేఘవర్ణం, కాకిరంగు, నెమలిరంగు మొదలగు రంగులతో వారివారి ఆర్డరు మేరకు తయారుచేసి పంపెదము.

చాయకు గౌరవం:—ఒకసారి ఆర్డరుయిచ్చినవారు తప్పక ఎక్కువకు మాకే ఆర్డరుపంపుదురు.

కలెక్షన్లను ఈ దినంక విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

పోస్టు ఛార్జ్ పెంబరు 55.

మాకం సుబ్బరాయ శెట్టి అండ్ బ్రదర్స్,

జట్టుబడి వర్తకులు, చాక్, బెంగుళూరు సిటీ

క్రొత్త హారిసన్ "సన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

గృహము, స్వదేశి, కర్మాకారము మొదలగు పనుల కుపయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

మేజోల్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బహియనులు, మొదలగు వాటిని అల్లును, అంగ్లసామాన్యముందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న డి హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెని, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దినంక విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to:

W. H. Braddy & Co., Ltd.

MADRAS

Telegram: "BRAD."

ఇంద్రజాల మహా ద్రజాలము

(2118-688) ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, బొస్నియా స్లావోను, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంగ్రోకా త్రము, ధూతై ద్రము, యంత్రములు, అమెరికానా చీట్ల పేజీ రిమా సాటు విచిత్రవిశేషములు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని నూయమనేయట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో నమాధియగుట, శరీరములోని తలకాయచేత మామిడించుట, ధూమి వైన గజముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి ముఖ్యమైన శ్రీని వ్రాయబడియున్నది ఈ గ్రంథమును చదివి అత్యుత్పత్తి మగ మేజిక షయగలర; వ్యవసాయయ్యులైనా ము దీనిని రూ 4-0-0. త్వరపడండి. జనార్దనరామాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

భద్రాచల రామదాసు నాటకము

ఏడు అంకములు. చక్కని కూర్పు

ప్రదర్శనమునకు మిక్కిలి అనుకూలము

ప్రస్తుతము మదరాసు ను కొవిలా సభ కార్యదర్శి లో నొక్కరగు, డి. వెంకటరమణయ్య, బి. ఏ., గారచే విలము. వై సభవారిచే, ఖేలన మొనర్చబడి ప్రేక్షకుల మన్నన పడెననిది. తెల 10 అణాలు. పోస్టు ఛార్జ్లు ప్రత్యేకము. పుస్తకములు వలయువారిచే మదరాసు, ఖాల్దిపుర, అహ్మదాబాద్, బీచ్, నాల్గవనంబు, వింటర్ థాం. కంపెని, సి. కాల్ కృష్ణనాయుడు గారివద్ద దొరకును.

హెచ్చరిక

సాధారణ ఆరోగ్యముగల జనులు వారికి బుద్ధిశీల ఆధిక దేశాధ్యక్షులు కావలయును.

"అతం కని గ్రహం"

మాత్రలే వారికి జీవ సులభితి. జీవ పరమ ఆత్మకము— దీని తెల 1 రూపాయి మాత్రమే. త్వరపడండి, మ రి యూ

ఏలాటిసంగతులు మీకు కావలయునని ప్రశ్నింపబడిన ఆ స్వతే గమనించెదములేవా మా ప్రసిద్ధి పుస్తకం కామకామమునకు గాను వ్రాయుడు. ఈ పుస్తకం యిశా. 6 పాలు ఖచ్చుకుడ లేదు.

వైద్యకాస్త్ర మనీశంకర్ గోవింద్.

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము.

26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దానుగారి నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను.

(3395)

ఈ పుస్తకము ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

వాణిజ్యకౌలను సుబ్బరాయరచిత

ఆంధ్రగ్రంథములు

శ్రీమదాంధ్రవాల్మీకిరామాయణము.—ఈ దశమార్కములకు సహితము, ప్రథమసంపుటము, తెల 4 అ. ర. దశమసంపుటము ఈ తెలుగుభాషకు సిద్ధమగును.

శ్రీకృష్ణలీలామృతము:—ఇది యాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణమునది యుద్ధగోళము. నానాపురాణోక్త కృష్ణుని త్రము, సమగ్రము, భగవద్గీతి, ఉద్ధవగీతి లాగునవియు, శ్రీకృష్ణ లీలలకు దత్తాత్రయమును గలవు. రి సంపుటములు. ప్రథమసంపుటము 1-12-0, ద్వితీయము 2-4-0, తృతీయము 2-0-0.

శ్రీకృష్ణావతారతత్వము:—376 పుటలు గలవు తెల 2-4-0, ఈ 2, రి, గ్రంథములను ఏ కాలమునఁ గొనవలెను 6-12-0 మాత్రమే. ఒంటిపట్ట రఘువీరకథికము 0-4-0.

బమ్మెర పోతనరత్నములు:—తెల 0-14-0.

శ్రీ గామజయమందిరము, తిరువళ్ళి క్కే.డి, మదరాసు.

CLEARANCE SALE Only a few Days!!

సగము వెలలు! కొలదికాలము మాత్రమే!! సగము వెలలు!!!

కవిరాజు శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి గారి

త్వరపడుడు!

త్వరపడుడు!

బంబ్బిలియుద్ధము నాటకము 1-0-0.

వర్తకులకు కాదు!

భాషాసేవకొరకు!!

సగము వెలకు ఈయబడును.

ఈ క్రింది పుస్తకము లన్నియు సగము వెలకు ఈయబడును.

నాటకములు	దు ఆ	భద్రాచల రామచరిత్ర (ప్రబంధము)	1 0
స్వప్న వాసన తత్	0 6	పెద్దాపుర సంస్థానచరిత్ర (పెద్దలచ్చు)	0 1
అభిజ్ఞాన శాకుంతల	1 0	డిటా (న్నలచ్చు)	0 8
మృకమోర్చశీయము	0 8	ఆరోగ్యద్వీప (గాంధిగారిది)	0 10
లంకాదహనం	0 12	హాస్యపుపాటలు	0 6
చండకాశిక (హరిశ్చంద్ర)	0 10	కర్ణ సామ్రాజ్యము నవల	1 0
హనుమద్రామస్థానము	0 10	సీతావనవాసము	0 10
సంగీతవిష్ణులీల	0 12	ప్రాద్దుపాడుపు పువ్వులు	0 12
స్వరాజ్యధ్వజము	0 12	రామదాసుచరిత్ర	0 4
సారంగధర నాటకము (వి స)	0 12	అశోకుడు	1 0
శ్రీనివాసకళ్యాణము	0 8	అణానవలలు 16 రకములు	1 0
శ్రీకృష్ణ తులాభారము	0 12	భగవద్గీత తెనుగు	1 0
సంస్కారిణి	1 0	శ్రీదేవి (నవల)	0 10
అహల్యాశాపవిమోచనము	0 12	లలితకుమారి	0 10
కీచకవధ	0 10	చిరంబరపిల్లె	1 0
సతీతులసి	1 4	శైవలీచంద్ర శేఖరము	1 0
సంపూర్ణ రామాయణము	1 4	ధరణికోట	1 4
సంపూర్ణ ఉత్తర రామాయణము	1 4	రాజమహేంద్రపుర చరిత్ర	0 4
కనకతార	0 12	ఆత్మసామ్రాజ్యము (నవల)	1 0
చతుర చంద్రహాసము	0 8	సహాయ నిరాకరణవిజయము	0 6
పాదుకాపట్టాభిషేకము	0 12	బంబ్బిలియుద్ధ (వచనం)	0 2
వేశ్యామధురము 1-భా	1 0	తెలకు మారికథ	0 8
ప్రవిలాససియము	0 6	విధిలేనివైద్యము	0 2

బంబ్బిలియుద్ధ నాటకము కొనువారికే యీ క్రింది పుస్తకములలో నేదేనుకటి సగము వెల కీయబడును.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి	బలిశేషల్లి లక్ష్మీకాంతముగారి నాటకములు	
నాటకములు	సత్యహరిశ్చంద్రాయము (గ్లాస)	1 4
పాదు కాపట్టాభిషేకము	బుద్ధిమతీవిలాసము	1 0
సరస్వతి	సాత్రాజితీయము	0 14
పూర్ణిమ	కనకతార (పాటలతో) చం॥ శే॥	1 4
సారంగధర	జాతక మర్మభాగిని జ్యోతిష గ్రంథము	1 4

వ్యవహారచంద్రిక, రూపాయి వెలగలది నాలుగణాలకే యివ్వబడును.

సరస్వతీకృపాలండరు (చక్కనిబొమ్మతో) 0-2-0

చక్కని గ్లాసకాగితముపైల నాలుగురంగులతో ముద్రింపబడినది.

12 వెలలుకు 12 కాగితములు. తెనుగు పండుగలన్నియు కలవు.

12-కి 1-4 0, 25-కి 2-4-0, 50-కి 4-0-0, 100-కి 6-4-0

మీకు పుస్తకములు సగము వెలకు కావలసిన యెక్కు మా కృపాలండరులోని నెట్టెబరు, శిశంబరు నెలలు చూచివ్రాయుడు.

ఉచితము!

ఉచితము!!

ప్రతి ఆర్డరుకు ఒక సరస్వతీ కృపాలండరు ఉచితము.

అనసూయ: (పాల్గొన్న మహిముద్రలుపు క్రొత్తనాటకము) వెల రు. 0-12-0

అదృష్టము (Detective) పరిశోధక నవలలు

కన్నుపుదొంగ 0-12-0
గతిమక్క 1-భాగము 0-10-0
" 2-భాగము 0-12-0 } ఒకేసారి కొనువారికి రు 2-0-0 మాత్రమే

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు గోదావరీబుక్స్ డిపో

గృహ: ఆర్డరుతో సగము సొమ్ముపంపవలెను. రూపాయిలోపు ఆర్డరు వి. పి. గా పంపబడవు.

డాక్టర్ సర్ సప్రగారికి విందు

వైస్రాయిగారి యువన్యాసము

సర్ సప్రగారి ప్రత్యుత్తరము

సర్ సప్రగారి కార్యక్రమము కలుగు నాకంబి కోరుచు
(బాహుళ్యపానమొనర్చు సందర్భమున వైస్రాయిగారి ఇడియా
ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుల న పనిచేయుచు నుండు
శ్రమమునకును, ఆహారోగ్యమునకును నైపుణ్యము, దేశమునకును
ప్రభుత్వమునకును సహకారభావముతో నేక యొప్పినియు,
శరీరమునకును, న్యాయవిచక్షణము, భారతవర్షమునకు సేవచేయు
వలె నను దీక్ష, రాజభక్తి, నిష్పత్తి, భారతము
కాంతి మత సంఘము ధే ద భూమి, శత్రు
రక్షి కక్షి సంపదలెడ కృషిసల్పు నిర్ణయము, ఉద్యోగములను
యమును మర్యాదలను చెడునందే కాపాడు నిర్ణయములను
నంది గుణములు సర్ సప్రగారిగారి దెన్నెకలదియు, బ్రి
టిషునాట భారతీయ అనుభవము పాటింపక దేశక్షేమమును
మాత్రమే యర్థించుచుండిరియు ఎన్నో యువసంఘములతో
విశేషమును సహజము నొసర్చిరియు ఆరోగ్యము చెడుచు
న్న కారణమునమాత్రమే వారందొక్కము చాకిరిచుకొనిరియు,
ప్రభుత్వమునకును దేశమునకు సహకారభావమునకును విప్లవ వారిం
కను నుద్యోగమున నుండెడివారేయుని తమకమ్మకాయయు, ప్రభు
త్వమువారిపిలుచులు వెంటనేవారు పనిమానుకొనిరియు అలచా
బాదులో నివసించుట వలన వారియారోగ్యము చక్కపడుట
యెంతయు సంతోష ప్రదమనియు, తామిరువురును
నొకేచుట్టి నవలంబిం చుట చేత నుండు కే వి భ మ నుచు ను
ప్రకృతి కల కారల గుట చేత నునిరువురు కును
నమిరమాగ నువృద్ధాప్యమును సహృదయత్వమును సిద్ధించెని
యు, ఇండియా ప్రభుత్వమునండి వారుపడిపోయినను వారికాల
క్రమేణగొప్పదని లభించుననియు, ప్రజలువారుగానించినక
నగ్గడంపకపోనియు, వారికి భగవంతుడు ఆయురారోగ్యైక్య్య
ముల నొసరుగాక యనియు నుపన్యసింపిరి.

డాక్టర్ సర్ సప్రగారి ప్రత్యుత్తరము కలుగుచు వై
స్రాయిగారును సభ్యులను తమయెడ జూపిన యాదరమునకు
కృతజ్ఞత తెలుపుచు రీతిగ ప్రభుత్వగారింటి నుండినన్యా
కాన్స్ట్రుక్టర్లగారి తమవిషయపై ప్రస్తావించుటకు తమక
కున్న గౌరవము దుర్లభమనియు, ప్ర
భుత్వమునెడ తమ కథిమానము క్షమించెడియు తామందొక్క
మున నున్న కాలమున భేదాభిప్రాయము లొదలిన కుట్రకాన్స్ట్రుక్టర్ల
యందొక్కగులు సహకార భావముతో ప్రవర్తించిరియు, న్యాయ
కాన్స్ట్రుక్టర్లసంబంధములగు విషయములనుగూర్చి సలహా నిచ్చుట
లో తమకు సహాయదొక్కగులగు కాన్స్ట్రుక్టర్లు చాల సాయము
సల్పిరియు ఆట్టివారిలో సర్ ముక్తిప్రసాద్ గారుగూర్చుతో
కొన్న మన నితరులెవరును కంటే ప్రత్యేకమును, తమకు భా
రతదేశమునకు న్యాయపాలనము లభింపవలె ననుభవమునాంశ కల
దనియు చెప్పుకొని యాహ్వానము నుడుకొని తాము ప్రభుత్వ
మున చేరినప్పుటి నుండి యు రీతిం గు ప్రభుత్వ
గారు విషయ సందర్భములలో భారత ప్రభుత్వము
ను సహకార్యముతో నడిపించుటకు యబ్బురమును నాందమును
పొందితిమనియు, వైస్రాయిగారు ఆరికవిధమున, నైపుణ్య
ప్రభుత్వపాలనను, జాతినిభేదవిచారణను, సేవాధిపతియ్య
నములను తననమాధానము లొనరించు వైస్రాయి భారతీయ
మహాను గావించుట మొదలగువిషయముల నెన్నో చక్కని
పరిష్కారములను యిచ్చిం చె ర నీ యో, భవిష్యత్తు
క సామ్రాజ్యముకొని పొందువులదిగాని, సహాయదొక్కగులగు
కను, బిరోపియండిగాని కాక న్యాయము భావ్యభ్యుత్తరము
మున తమకరింపవలెనని, వైస్రాయిగారు నడిపినవారిలో నేగా
మాను తెల్ల కేకనింతురనియు, ఆట్టిభుక్తు భుక్తులతో
భింపజేయుటకై వైస్రాయిగారును, ఇండియానుండియు
కృషిసల్పు జను మొందుట్లు భావము కలగొనియు
యింకను నడిపిరి.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. SEULDER, D., Samho (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, loss of manhood, etc. No irritation, no discoloration, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samho (Bengal).

రూపాయలు ప్రతివ్యయము అయింది. అనగా 20 21 సంవత్సరము 68,180,584 రూపాయలును, 21-22 సంవత్సరమున 876,544 రూపాయలును కలిగినది. వీరికి ప్రాథమిక, మాధ్యమిక, సీనియర్ మాధ్యమిక విద్యలు 20, 21 సంవత్సరము 144, 011, 480 రూపాయలును, 21-22 సం 69, 279, 139 రూపాయలును, మొత్తము 28289319 రూపాయలు వ్యయమైనది. మరియు ప్రభుత్వ బడులు విద్య-విమానముల సరిహద్దు ప్రాంతములందు వాడుకలగు లాభము కలిగినది కెవలములు పొందెను. అదేకముల ప్రైవేటు వ్యయముల బహిరంగముల ప్రభుత్వము గాదని ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

యం. యస్. వి.యము

ఈ విషయపు ప్రశ్నకు బదులుగా బర్జుగా రిట్లు చెప్పిరి. యుద్ధసమయమున 1904 మంది భారతీయులకు తెలంగాణలో విద్యావసరములు లేవు. వీరిలో 97 మంది తరువాత పర్యవేక్షకులు చేయబడిరి. ప్రభుత్వము పెడికల్ సర్వీసులో 109 లు ఆయిర్ ఫీసులును, 151 భారతీయులును గలరు.

యుద్ధవ్యయము

భారత ప్రభుత్వమువారికి 1919-20 సంవత్సరాంత్య 71,816 పానులు ఆంగ్లము ప్రభుత్వమువారు యుద్ధము వాడి సామ్యములను చేయించెను. ఈ మొత్తము 1920 సంవత్సరము చెల్లించెను. భవము వాడు కొంత తేలికగా నున్న మార్కెట్ ప్రభుత్వము జట్టి ఋణము చెల్లించెను. కనుక నష్టములు కలుగలేదు. తరువాత బెంగాలు నడు సుభించిన వలనను శూన్య ప్రశ్నల నేకము లగుటచే ను గాని ప్రభుత్వమువారికి కలహించిన ను నివేదిక వచ్చిన దనియు అందులో కొన్ని భాగాలు మాత్రమే ప్రయోజనము లయ్యెను.

క్రమములు ప్రాసేజరుపై చర్య

ప్రశ్నల ముఖ్యమైన తరువాత క్రిమినల్ ప్రాసేజరు కోర్టు నడుమందు విషయము చర్య ప్రారంభించెను. సెక్షన్ 107 క్రింద యుద్ధమునందుగాని మూడు సంవత్సరములు గా 26 సంవత్సరములవరకు మాత్రమే బుచ్చుకొనవలసినదను అగ్నిహోత్రులగు సభ్యుల చర్యకు వచ్చెను.

జామీను సెక్షన్లుపై సవరణలు

అగ్నిహోత్రుల గ్రేడ్ సవరణ సుపాదించిరి. ప్రభుత్వము కింద భాగమున గల సేవ చేయించు విచారణలపై తేలిక చేయవలసిన జామీనుల వాడుకను గ్రేడ్ గాదాడో కారణము మాత్రమే కోరవలయును.

తరువాత రంగారామిగారు సమాచారములను గాని, విచారణలను గాని యామనములు ప్రభుత్వము కింద భాగము కలిగించునది మేజిస్ట్రేటు నమ్మక తరువాతనే జామీను కోరవలయును. 108 సెక్షన్లు చక్కగా వాడుకదే, యెప్పుడు దుష్టత యోగము వాడుకదే, యెప్పుడు నిర్భయము వాడుకదే, మనకు చక్కగా తెలియును. ఇన్ని కోటలవలె తంజనావర ప్రభుత్వమును, కొన్ని లేఖనై నాధారితము జామీను కేసులు మేజిస్ట్రేటుగారు వాడుకదే కొన్ని నిర్భయముల కింద సభ్యులు యిచ్చించుచున్నారు.

తరువాత దిబారు గాగారు వేంటిపరిరామగారును కొంతమంది ప్రసంగించిరి. మహమ్మదుసాఫీ గా రిట్లు మాట్లాడిరి - ఈ విషయమై అతడు కానరావలయు. రిగిన యెర్పాటులు చేయబడినది. మేజిస్ట్రేటుగారు తేమనుబాడెన ప్రభుత్వము కింద భాగమున గల సేవ చేయించునది నమ్మక నే జామీను చేయించునది గ్రేడ్ గాదాడో కారణము లా మనవాని కోరవలయును, అను సభ్యుల ప్రభుత్వమువారు రామించిరి.

107 సెక్షన్లుపై చర్య

అగ్నిహోత్రుల గ్రేడ్ సవరణ సుపాదించిరి. 107 సెక్షన్లు రాజకీయ సభ్యుల సలహా వాదనను, రాజకీయ విచారణలపై ప్రయోగించబడగూడదు.

భాయ మానసింగుగారు. - మహమ్మదు సూరకొడి వలలు యీ సెక్షన్లను పాత్రులై తెలియకు పోయిరి. వారి కోర్టులయే ప్రభుత్వము కింద భాగము కలిగించువలయు గారు.

ఈ సభ్యుల కోటకు బెట్టుగా 42 మంది ప్రతిభులము ను 19 మంది అనుభూలముగ సభ్యుల నిచ్చినందులకు నోడియెను.

రంగారామిగారు రిట్లు సవరణ నోకటి యుపసాదించిరి. 107 సెక్షన్లుపై చర్య సెక్షన్లను తీసికొనబడిన తరువాత అవికొన్ని యీ సెక్షన్లు జడ్జిగారికి తంజనావరమును. వారు కట్టనంతకు చక్కగా విమర్శించి అసెక్షన్లు చక్కగా వాడుకదే యని నిర్ణయించుకొనెను.

ప్రభుత్వమువారు 107, 144 సెక్షన్లు సుపయోగించి జామీను కోరవలసిన సామ్యములను బాడగా నిర్ణయించుకొనెను. రోజులకు ప్రత్యేకముగా కేల నిర్ణయించి సహజముగా కోర్టులను సేల మాత్రములు కలిగించిరి. ఇది చక్కముగా తెలుసు. ఈ రెండు సెక్షన్లు లక్షలకు పైకి పనిచేయుగల్గిని. అసభ్యులవారు కోర్టులందు దిద్దెను పెట్టుకొనవలసినదిగా సభ్యుల భావముల వీని యెర్పియోగములకు మార్గములు

యేర్పడినవి. నా సభ్యులలో నేమిపాటును లేదు. 107 సెక్షన్లు దుర్వినియోగములకును కేసులకును విడిచి. తరువాత సెక్షన్లు లో సెక్షన్లు జడ్జిగారి కింద భాగముల పరిశీలించుట కలన సభ్యులను తీసికొని. జనులకు సెక్షన్లు జడ్జిగారి వద్దకు వెళ్తుంది. కనుక యీ సెక్షన్లులో కూడ సెక్షన్లు జడ్జిగారి వద్దకు వెళ్తుంది. సెక్షన్లు సరిపడవును. సేను అగ్నిహోత్రులగు సభ్యులకు విశ్రాంతిగా నుండినది. కొలదిను ది రాజకీయ ప్రభుత్వము తీవ్రమైనట్టియు ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను చేయవలయు. ఆ యావసావలకు పట్ల నీ సెక్షన్లు వాడుకదే చర్యను.

తరువాత సభ్యులు ఫలహారమునకై సభ సాదిరి. ఫలహార సంతకము శ్రీరంగారామిగారుపాడి చర్య ప్రారంభించెను. జామీను సెక్షన్లు పేరు పేరుగా చర్య ప్రారంభించెను.

మధ్య కే. చాదరిగారు 107, 108, 109, 110 సెక్షన్లు పేరు పేరుగా చర్యను సూచించెను. శ్రీమతు కవిదాసు వారి సలహా ప్రకారము సెక్షన్లు కేల నిర్ణయించుట సేల వర్గములను మనము రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను ఇతర సభ్యులను సెక్షన్లు కోర్టులకు అపిల చేసికొన వచ్చునను దృక్పథమునందు యీ సెక్షన్లు సలహా సభ్యుల చేసినవలయును.

మాల్కొంగుల పాపిగారు. - ఈ సభ్యుల మనము చర్యించుటలను కార్యనిర్వాహక చర్యలను, న్యాయవిచారణ చర్యలను విడిచియు నూతనము చేయవలసి మేమనెను. శ్రీమతు కవిదాసు వారి సలహా ప్రకారము సెక్షన్లు కేల నిర్ణయించుట సేల వర్గములను మనము రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను ఇతర సభ్యులను సెక్షన్లు కోర్టులకు అపిల చేసికొన వచ్చునను దృక్పథమునందు యీ సెక్షన్లు సలహా సభ్యుల చేసినవలయును.

మాల్కొంగుల పాపిగారు. - ఈ సభ్యుల మనము చర్యించుటలను కార్యనిర్వాహక చర్యలను, న్యాయవిచారణ చర్యలను విడిచియు నూతనము చేయవలసి మేమనెను. శ్రీమతు కవిదాసు వారి సలహా ప్రకారము సెక్షన్లు కేల నిర్ణయించుట సేల వర్గములను మనము రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను ఇతర సభ్యులను సెక్షన్లు కోర్టులకు అపిల చేసికొన వచ్చునను దృక్పథమునందు యీ సెక్షన్లు సలహా సభ్యుల చేసినవలయును.

కామల్ గారు. - రంగారామిగారు సభ్యుల అగ్నిహోత్రులగు కాలియ రంగములందు మార్కెట్లను, పొల్లనులు చేయగలరు. మేజిస్ట్రేటుగారి గూడ దీనిని యెర్పాటిచిట్లు నుండదు. నో బాక్ మోయో గారు. - సీనియర్ మేజిస్ట్రేటు నిర్వాహకమైనట్టియు దృక్పథమునందు కేల మారుచున్నారు. 107 సెక్షన్లు కింద అచరణలను మేజిస్ట్రేటుగారు కోర్టులకు యాద చేసి జడ్జిలకు ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సెక్షన్లు కోర్టులకు అపిల చేసికొన వచ్చునను దృక్పథమునందు యీ సెక్షన్లు సలహా సభ్యుల చేసినవలయును.

కామల్ గారు. - రంగారామిగారు సభ్యుల అగ్నిహోత్రులగు కాలియ రంగములందు మార్కెట్లను, పొల్లనులు చేయగలరు. మేజిస్ట్రేటుగారి గూడ దీనిని యెర్పాటిచిట్లు నుండదు. నో బాక్ మోయో గారు. - సీనియర్ మేజిస్ట్రేటు నిర్వాహకమైనట్టియు దృక్పథమునందు కేల మారుచున్నారు. 107 సెక్షన్లు కింద అచరణలను మేజిస్ట్రేటుగారు కోర్టులకు యాద చేసి జడ్జిలకు ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సెక్షన్లు కోర్టులకు అపిల చేసికొన వచ్చునను దృక్పథమునందు యీ సెక్షన్లు సలహా సభ్యుల చేసినవలయును.

నో. పాపి మాల్కొంగుల గారు. - జామీను సెక్షన్లుపై చర్య ప్రారంభించునను మేజిస్ట్రేటు ఏమో కొన్ని మార్కెట్లకు తప్ప కిక్కిన విధముల సెక్షన్లు జడ్జిగారికి ప్రభుత్వము కింద భాగములకు సభ్యులను నిండుకు ప్రతిభులదేను. పిమ్మట సభ్యులకు బెట్టుబడగా 42 మంది సభ్యులకును, 28 మంది అనుభూలము గను లేతను. కనుక సభ్యుల యాదించెను.

స దా చ ర ణ కై జా మి ను

చాల చర్యలకు అనేక సంఖ్య సభ్యులు నోడిచిట్లు. తాను విచారణ పూనుటకు పూర్వము చక్కగా విచారించి, యాలోచించి, ఫలసమగ్ని అక్రమముగ నడుచుచున్నదని నిరపేక్ష చేసి మేజిస్ట్రేటు చర్యలను సలహాను. రాజకీయ ప్రభుత్వముల ప్రచారమునకు కావలసిన తేచ్చు మనము 108 సెక్షన్లు కింద జామీను అనుభూలములను కేల సభ్యులు అగ్నిహోత్రులగు సభ్యులను రంగారామిగారు సుపాదించగా చర్య ప్రారంభించెను.

110 సెక్షన్లుపై చర్య

లేవదీసికొని పోవువారిపై చర్య అగ్నిహోత్రుల గ్రేడ్ సవరణ సుపాదించిరి. లేవదీసికొని పోవువారిలో జామీను తీసికొనవలసినది 110 సెక్షన్లు కింద మేజిస్ట్రేటుగారి కథికార మియ్యబడవలయును.

పాపిగారు. - ప్రభుత్వమువారు సభ్యులకును అనుభూలములకు వహించిరి. లేవదీసికొని పోవువారి నీ సెక్షన్లు కింద కేట్టుల యెర్పియోగము సమంజసము.

ఈ సభ్యుల ఆమోదించెను.

వంజాములో స్వరాజ్య కక్ష

23 వ తేదీన సభ్యులగును

ఈ సభ్యుల 23 వ తేదీన లాల్ దుర్రాహుగారి అధ్యక్షత కింద లాహోరులో జరిగిన సభ్యులగును. అప్పుడు స్వరాజ్య కక్ష ఏర్పడుచును. అతనిర కాంగ్రెసు మహాసభను లాహోరులో జరుపుకొని స్వయంమంతు వారు గట్టిచుట్టును చేయచున్నారు.

నియామాతు పత్రిక కేసు

మార్చి 10 వ తేదీకి వాయిదా వేయుట లాహోరు నియామాతు పత్రికపై పోతను కలుగుచున్న కక్ష 1000 పానులకు మనస్తృప్తకావాలెచ్చెను. అదా నామార్చి 10 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

కాకినాడ సబ్బారెటు జడ్జికోర్టులో

O. S. 37 of 1922

వాడులు. - 1 కొల్లెపర వెంకట్రావు 2 కొల్లెపర రామ మూర్తి

అండు

ప్రతివాడు. - 1 చక్కా నుబ్బు శ్యామల 2 శామగిప్ప సదరు వెంకట వాడు ప్రతివాడులయ్య 8574-12-9 లకు కాకినాడ సబ్బారెటు జడ్జికోర్టులో దావా చేసియున్నారు. సభ్యులను బాధా ది 27 జనవరి 1923 నుండి తేదీని వాయిదా వేడియున్నది. గనుక యిందుములముగా ప్రచుర పర్చడ మయ్యిరి.

విలూరు అ|| డి|| మునసబుకోర్టులో

వాడులు. - 1 వారసడిగాడు, యా చిన్ని గాడు, యా మారిగాడు, 4 యా వెంటడు.

ప్రతివాది. - మానుకొండ గంగు.

1, 2, 3, వాడులు కలిసి లేటు తోడిగాడి పేర ప్రతి వాది ప్రాయశ్చియత్తుక 25-8-1914 నుండి తేదీలకు జస్య భీనత్తుకా దస్తావేజునుబట్టి వారులు సదరు వెంటడులకు 1700-0-0 లకు దావా దాఖలుచేసియున్నారు. సదరు దావా 31-1-1923 నుండి తేదీకి ప్రతివాది హాజరు లేదు. మేండు దాఖలు చేసుకొనుటకు వాయిదా వేడియున్నది. సదరు తేదీన సభ్యులకు దాఖలుచేసి ప్రతివాది స్వయముగా గాని పీడ తదావరాగాని హాజరు అయి వాదించియుండల ప్రతివాదిని ఎక్ స్పార్ట్ గా దిక్కు చేయబడి వాడులకు దావా ప్రకారం దిక్కి యవ్వబడును.

వంక సుబ్బారావుగారు,

వకీలు.

NOTICE

In the Honourable Court of The District Munsiff, Chodavaram.

O.S. 475/22.

Plaintiffs: - Sammanga Appanna and another.

Defendants: - Vadaboyena Peda Appanna and others.

ప్రవాహాల 3, 4, 5, 12. ప్రతివాడులైన వాడబోయన మల్లిగాడు, యా చిన్నిగాడు, యా అప్పిగాడు, పాలిక మర్రి గారు లేని వారులు కోరిన వాదా పరిహారం నిధిత్తుల కే 22-2-23 తేదీ వాయిదా వేడినది. సభ్యులకు దాఖలుచేసియున్నది. ప్రతివాది హాజరు లేదు. మేండు దాఖలు చేసుకొనుటకు వాయిదా వేడియున్నది. సదరు తేదీన సభ్యులకు దాఖలుచేసి ప్రతివాది స్వయముగా గాని పీడ తదావరాగాని హాజరు అయి వాదించియుండల ప్రతివాదిని ఎక్ స్పార్ట్ గా దిక్కు చేయబడి వాడులకు దావా ప్రకారం దిక్కి యవ్వబడును.

Chodavaram. } ఆర్. సత్యనారాయణమంతులు.
17-1-23 } Vakil for Plfs.

కడప డి|| ము|| కోర్టు

అస్సలువ్యాజ్యం నెం 763 రు 1922 సె|| రె|| వారి. - యాదాళ్ల రంగమ్మ సాక్షి కడపమారు అండు

ప్రతివాడులు. - 1 అద్దేలై కామప్ప, 2 మొగ్గి వెంటిమనరావు, 3. నుంటూరు ఇల్లయ్యవారి, అందు సాక్షి కడపమారు.

కడపలో యాదాళ్ల చనిపోయిన అద్దేలై క్రెడిటర్లు అప్పులవారిలో (Creditors) యాదాడి కడపమారు సభ్యుల క్రెడిటర్లుగా యాదాడిని పరిపాలన (Administration) చేసి, సదకా ప్రిన్సి, అద్దేలై క్రెడిటర్లు అప్పులవారిలో కలిగియున్నట్లెనని, అప్పు వారసుని పక్షమున, యాదాడి వైకోర్టులో, వైసెంటరుల వ్యాజ్యమును తెచ్చియున్నది. సదరు అప్పులవారిలో, యెక్సెస్సు యిచ్చవలసిన, యాదాడిలో పాటు, వారులకును కోరవలసిన గాను, కోరవలసిన, వారు వెంటి సే వైదావాలో వారులుగా చేరవచ్చునని యిందుములమున అప్పులవారిలోకి బహిరంగముగా నోటిసు యివ్వవలయునని వైద్యులను 24-1-1923 తేదీకి వైకోర్టులో పియిరింగు వాయిదా వేయబడియున్నది. కడప } (సం.)టి. యం. నరసింహారావు,
18-1-23 } వాదిపీడరు.

దేశీయ వార్తలు

దామరను రాజు కేసు

దేశబంధుదాసుగారు స్వదేశీస్వామి అండుగుకొని పాట్నా హైకోర్టుకు వెళ్లుట తాను మరల న్యాయవాదవృత్తిని ప్రారంభింపలేదని దాసుగారు తెలుపుట దాసుగారు కేసులము ఖద్దరుబట్టల సూటునే ధరించిరి.

పంజాబు న్యాయవాదులగు అసహాయవాదనాయకులు

పంజాబు హైకోర్టులో కేసు విచారణ

దేశబంధు దాసుగారు

దామరను రాజు కేసు

స్వదేశీబట్టలతో కట్టబడిన పాశ్చాత్యపద్ధతి నున్న (స్వామి)తో పాట్నా హైకోర్టుకు వెళ్లుట ఈ కేసు 15 వ తేదీ సోమవారమునాడు దామరను రాజుగారి కేసులో పాట్నా హైకోర్టులో నాడుతుంటున్న దాసుగారు పాట్నా హైకోర్టులో స్వామివాదినంపు భవనమునకు వెళ్లిరి. అతడు దాసుగారు న్యాయ అనగా అంగీకారము మున్నగు పాశ్చాత్యమును వారినిమాది యిప్పుడు చాలమంది మనూషులు గూడ ధరించుచుండు పెట్టుడు, కేట్టుకోటు, కోటు, హాటు, బూటు, కాలరు, టాయి, మున్నగువానితో గూడినవేషము) వేషంతో వెళ్లిరిగాని అస్వామి వేషక దాసుగారు ధరించుచుండెడివంటిది విశేషబట్టలతో వేషధరించుచుండెడిగాదు. ఇప్పుడు క్రొత్తగా స్వదేశీ (ఉన్ని) ఉష్ణ వస్త్రములతోనే తయారవుచుండెను. నాకు హాటు (అనగా దొరటోపీ అనబడునది) ను పెట్టుకొనలేదు. మామూలు టోపీ నీ పెట్టుకొనిరి. ఆ నాడు కేసు విచారణ జరుగదని ప్రతివాదులన్యాయవాది పి. సి. మనుగూతు తెలుపగా, దాసుగారు సాయంకాలము 4 గంటలకు స్వదేశీ కాటకను కప్పుకొని మోటారులో నడుచుండి పెడలి పోయిరి. ఆయన పాట్నాలో పి. ఆర్. దాసుగారి గృహమున దిగియున్నాడు. తరువాత దాసుగారు మార్చుదరని అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ నామక పంపినవార్త పట్టికొనితమని దాసుగారు నడిచి రని పాట్నాలోని పెన్సిల్వేనియా ప్రెస్ పేరిటెను.

నేను న్యాయవాదవృత్తిని మరల ప్రారంభింపలేదు. పాట్నాలో విలేజిరి దాసుగారితో సంభాషించుట

కాశ్మీరీనిధి దేశబంధులకు జడిసి కేసు నావిధానమును మార్చవలసి తెలిపి ననుకంటి జట్టి కొనితము. కేసు ముక్కు కలసిక దేనియనులేదు. అట్లు మార్పులకు నాకధికారము లేదు. స్వరాజ్యపక్ష మిప్పుడు కలిగి కేర్వదీయున్నది. ఏమాత్రు చేసి నను నూనిన నాకక్షమూ నా రంధరము యొచ్చిందే చేయవలసినదే గాని మరెవ్వరను చేయగూడదు. కేసు వరల న్యాయవాద వృత్తిని ప్రారంభించితి ననుకంటిచూడ కట్టికల్గెదో. దామరను కేసులో మాక్రము వాదించెదనని కేసు వెనుకనే తెలిసి యుంటిని. అట్లు తెలిసియే న్యాయవాదవృత్తిని వదలితిని. ఆ కేసులో వాదించుటకు ధర్మము గాదని గాంధీ మహాత్ముడుచూడ తెలిపియుండెను. నేను చెబుసాలనుండి వచ్చి ఏమిటగూడ మరెవ్వరిని నియమించుకొను దని చాలసార్లు మహాత్మావానిని కోరితిని నా రెండోమాక్రము నంగీకరింపలేదు. అంతేగాని కేసు న్యాయవాదవృత్తిని ఆనలంపలేదు. దాసుగారు కేసులను చదువునూతో చేతివగ్గునై కేసులను ఖద్దరుబట్టలసూటునే ధరించిరి. దాసుగారు వారముకోసాలతో బొంబాయికి వెళ్లెదరు. వారు 19 వ తేదీ సాయంకాలము పాట్నాకుండి బయలుదేరి దామరాకు వెళ్లిరి. (అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

శ్రీ యు త

కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు

చె ఆ సాల నుండి వదలుట

కర్నూలు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు గారు నాయుడుగారికి 1922-23 లకు సంవత్సరము కేసు జేయబడినది. ఏప్రిల్ 18 వ తేదీన పక్షం 11 గంటలకు తమకు నాగల్గి చెబుసాలనుండివదిలి. కాంగ్రెసు ప్రముఖులు చెబుసాలగడ కేసి నాయుడుగారికి స్వాగతముసంగిరి. నాయుడుగారు కర్నూరుకు వెళ్లిరి.

లాలాధునిచందు మున్నగు న్యాయవాదులపై కేసు.

పంజాబు హైకోర్టులో విచారణ

ప్రధానన్యాయమూర్తి సర్ సావీ లాలాగారు న్యాయ మూర్తులు స్వామిస్మితు, అబ్దుర్రాఫుగారు న్యాయాసనము నశిపించిరి. అంబలావాస్తవ్యులగు లాలాధునిచందు, అబ్దుల్ రహీను, లాహోరువాస్తవ్యుడగు లాలావిక్రమ్భాగూర్త వై కేసు చేయబడినది. వారు ముగ్గురూ అసహాయవాదమును నవలంబించి న్యాయవాదవృత్తిని వదలివేరి. చాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చి యుండిరి. ధునిచందు రషీద్ గార్లు వచ్చిరి గాని మాడవరా రగు లాలా విక్రమ్భాగూర్త మాక్రము కాలేదు. ప్రభుత్వ న్యాయవాది రాయలహానరు అంబలాగారు ప్రభుత్వమునకు వచ్చిరి. విక్రమ్భాగూర్తకు నమస్కారము తెలిపినది. ఈ కేసులు మాదును ఏక కాలముననే విచారణ చేయదగినవిని అంబలాగారు తెలిపిరి. ప్రధానన్యాయమూర్తి క్లెయిన్ వారి నిర్ణయి అదంగగా తెలుపి సచారణ జరుగవలెననియే మేముకోరెదమనిగని జూరు వాయిదా వేయవలెనని కాదనమని వారనిరి. క్లెయిన్ న్యాయమూర్తి నిర్ణయించినదనుక నాలాదిండి వాయిదావేసిరి. ఆ కేసు ముగియట తెలుపెదమను.

క్రొత్త సుల్తాను

సేటు చోటనీగారు బోనర్లాగారికి వంపిన

తరివాల్

అబ్దుల్ అజీజ్ భానుగారి కుమారుడగు ఖాలిత్ సుల్తాను అబ్దుల్ మజీదుగారిని ఖాలిఫాగా భారతమహమ్మదీయ లండను సంగీకరించిరి. ఖురాను నియమముల ప్రకారము ఖాలిఫాను ఎన్నుకొనినట్టినుండియు దేశమునందు అన్ని మసీదులలోను క్రొత్త ఖాలిఫా కేదమిదనే ప్రార్థనలు జరుగుచున్నవి. దీక్షం జరుగి వ తేదీని ఖాలిఫా ఎన్నికను భారతమహమ్మదీయులు స్మరవరిరి. ఆ నాడు సభలు ప్రార్థనలు జరిగినవి. గయలో జరిగిన జయముకు అతేమా. ఖిలాఫతుసభలలో గూడ ఖాలిఫా ఎన్నిక ఆమోదింపబడెను వెనుకటి సుల్తానును కాపాడెదమను విషయిద జరిగిన కనిష్టాంటు నోపిలునుండి ముల్తాను గొనిపోయి అచట కుటుంబ వత్సరములకును మక్కాలో ఆరేనికి సహాయమును సమకూర్చుటకు ప్రయత్నించుటకును అది గెర వేరనితో ఖాలిఫా అధికారమునందనే వర్తింపును స్వీకరించిరి. చుట్టకును వెనుకటి సుల్తాను హేమద్ దీక్ష గారి నిపుడు ముల్తానుండి ముల్తాను గొనిపోవుటకు ప్రయత్నించు చుండుటకులను భారత మహమ్మదీయులకు చాలఅగ్రహము కలిగియున్నది వెనుకటి సుల్తానుతన ప్రజలను వదలిపోయినందున ఆరేకిపుడు ఖాలిఫా అధికారముతో లగిపోయినది. అతడు తన స్థానమును వదలి అన్యాయకర్మ అనుజరుజయ్యెను. బ్రిటిషువారితనమునాకును దేశ కాశ్మీరమును వారును యారిత్యామహమ్మదీయులమరనిష్ట ముములలో కోర్కె ము కలిగించుకొనుట చాల అగ్రహము. ఇదివార ప్రమాణములకు విరుద్ధమని సేటుచోటనీగారు తంజింపిరి.

మూల్లీసత్యాగ్రహము

పోలీసులు ఇండ్లను సోదాచేయుట

18 వ తేదీన పి. వి. డి. పోలీసు సూపర్ టెంటు బొంబాయిలో నున్న మూల్లీ సత్యాగ్రహకార్యాలయమును సోదాచుచి 'పిరుసరాష్ట్ర' లారా మూల్లీని కాపాడుట అను క్షితిగల మూల్లీ కాలండరును తీసికొని పోయెను.

గుజరాతు రాష్ట్రీయ సంఘము

3000 మంది వలంటీరులను మూడులక్షల రూపాయలను చేర్చుటకు ప్రయత్నములు

గయలో దేశీయమహాభక్త వారు నిర్ణయించిన ప్రకారము రాష్ట్రీయములో ఏప్రిల్ 20 వ తేదీలోగా 3000 మంది వలంటీరులను మూడులక్షల రూపాయలను సమకూర్చుటకు రాష్ట్రీయ సంఘము మొదలించుటకు రాష్ట్రీయ సంఘమునా కోరయోపసంఘము కేర్వరతిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున దేశీయ కాంగ్రెసు మహాసభ

స్థానిక నియము

కాకినాడ, ఏలూరు, బెజవాడ, మదిరీబందరు, గెల్లూరు, గుంటూరు, తిరుపతి పట్టణములవారు మహాసభను తమ తమ పట్టణములలోనే జరుగవలె నని కోరుచుండుటచే పోటీ నాలు విస్తారముగా నున్నవని యొకరు వ్రాసిరి.

గాంధీ నిర్బంధ దినము

రాజమహేంద్రవరమున నుత్సవము

(స్వకీయవిలేజిరి-రాజమహేంద్ర జనవరి 19)

గాంధీ నిర్బంధదిన మిచ్చుట జయప్రకరముగా జరుగబడినది. మామూలుగా ఖద్దరును సగము రేట్టుకు ముఖ్యముగా వంచముల కమ్మిరి. మొత్తమునాద నాల్గవంతులగజముల సుద్ధఖద్దరును మామూలుపాటుల కమ్మమునై కమ్మిరి. ఈ నష్టమును రాజమహేంద్రవర పోలీసు భరించిరి.

బహిరంగభ

సాయంత్రము పాటచావలో పురమహాసభ జరిగెను. న్యాయవాదులగు శ్రీ కనకర్తి శ్రీరాములుగా రభ్యక్షతనమించిరి. శ్రీరాముల ఘన సలంకరించిరి. అఖిలభారత నాథుమహామండలి కార్యదర్శులలో నొకరగు శ్రీ ధర్మానందస్వామిల వాడుకవర్ణించిరి. మహాత్మాగాంధీ తెలుగు భాషల ననుభవించుచున్నపుడు మన మాదానీష్టము వసించుట పొడిగాదనియు, నామహాత్ముని చెబుసాలకండిన మనము పాపవృత్తికొరకు అనువదలాజ్ఞ ననుసరించి వనిగేయుట భర్తృయనియు శ్రీ స్వామిల వాడు తెలుపిరి. తాముస్వామిగా కొంతవరకు ఆకాలిమహాసంరంధమును చూచితి మని యు వా కేని జయము గ నసహాయకత్వమును గ్రాహ్యము చేసికొనిన పిరుసనియు తెప్పిరి. పిమ్మట డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారింట్లె యగు డిప్యూటీ సర్పెన్టు గారు కర్తవ్యంజమగు సభాసభమును గానించుదువుని సుచ్చ ముగాజితలే తేకనీవచేసి ఆమెమానీన త్యాగమునూహపి తెలుస కేసుకునూడ సారీమలులు సునిధియుగా నుండవలయు నని చాచుకొనిరి.

ముడుపు చెల్లించుట

అరుణాపురం తాలూకా మాచర్ల అగ్రహారం వాస్తవ్యులగు శ్రీకొల్లూరి వెంకటరత్నంగారు తమ మనుజుకాకి. చాల అబ్బుచేసినపుడు గాంధీమహాత్మునికి ప్రాంత్యకొని ముడుపు గట్టిన రు 2 ల అర్పణాయె, మనుచరాలి. జబ్బుకుడిసెందున 18 వ తేదీని కామహేంద్రవరమున జరిగిన కథలో నవవ సాక్షులు కథలో చెల్లించెను.

నలైనపల్లి దేశభక్తులు

28 వ తేదీకి నలైనపల్లికి వచ్చెదరు

ఈకేల 28 వ తేదీన కామరెడ్డి శ్రీకృష్ణశాస్త్రిగారు నుండి విడుదలకానున్న శుభశనిధి లగు శ్రీయ్యతులు విడుగు వెంకటసరసింహాపు, గార్లపాటి హనుమంతి శాపు, నుగనపాటి చినహనుమంత్యుగారు ఈకేల 28 వ తేదీకి నలైనపల్లికి విచ్చెయుదురని ఆంధ్రప్రదేశ్ 2 వ తేదీసంచికయందు ప్రకటించితిని. శ్రీయ్యతులు 28 వ తేదీకుంటూరు వచ్చి అచటండి తమతమ స్వగృహములకు వెళ్లి 28 వ తేదీన సలైనపల్లిలో జరుగనున్న తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘసభకు వచ్చెదమనియు 28 వ తేదీకి రాజాలనంజుట్ చిలిలుమన్నా కృష్ణమనియు శ్రీకృష్ణశాస్త్రిగారు నుండి నిన్నటిరోజున తెలియజేసిరి. ఆనాడీ దేశభక్తులను సన్మానించుటకు నిశ్చయించబడినది. గాన అందరు వలంటీరులు ప్రార్థితులు అని డి. వెం. నాగభూషణంగారు వ్రాసిరి.

'ధి దైవరంపులకు మాది ధేవమనమను సంబంధమేమియును లేదు' ఇట్లుచేటి దైవరంపులనే యింకొకరూపముతో నురల దొరకైన మావా లొనరించుటచే వారికి ఉచితభక్త పూర్తిగా తొలగినదని యే విశేషమగుచున్నది. దొరతనమువాడు మరల కలంటిను సంభ్రమంబుకడనుండుటలని ప్రకటించినచో తప్పక జెంటనే కాననొల్లంపువాడక్కడకే కలుగును. కలంటితులను జేర్చుటనుదలచి ననుమతమగును. మాకు గాంధీమహాత్మునిపట్ల భక్తి కొరలే యనియు అసహాయోద్యమము నంతటి అభ్యాత్మికశక్తిగి మేము తృప్తికరించితి మనియు కొందరు మాటై నింద మోపుచున్నారని నేనువింటిని. వారినింద కుండాగారమునకు దానుగారి అవ్వకొనివచ్చానమే నిదర్శనము. మాకు గాంధీ మహాత్మునిపట్ల సన్నభక్తి కలదు. ఆ విషయము మా మెస్సేజిని తీసిపోవువానిని గాముగాని మహాత్ము డొనరిగిన యాత న్నామలలోను యంతులయింపియుపత్రికా ప్రకటించినవార్తలలోను కల ప్రతివిషయమును ఆంధ్రప్రాయముగా ననుసరించుటకు మే మంగీకరింపజాలము. ఈపాక ప్రపంచముక పాపమును తొలగించుటకు మేము భగవంతునిచే స్పష్టీకరించిన జేవమాకల మని చెప్పుకొనువాతము గాము మానవసహజమగు దేశభిమాన మలోను నుత్సాహములోను దీక్షలోను వాంఛియున్నవారే నేవేతన సంస్కర్తము. ఇదియే మామనము, మావిజ్ఞానము, మా ఆభ్యాత్మికము. మాకాజీవనము టూకునై యున్నది మెస్సేజి గాకు మిదియి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-వ సం॥ జనవరి నెల 20-వ తేది

శనివారము

క్రొత్త పక్షము

క్రాంతిని కోరుతున్నామని మేల్కొనిపడిన వాంఛ నీయము గాకున్నను, అది ఏర్పడినదని గుర్తించునను. ఈ పక్షమువారు ప్రారంభోత్సాహమును కనుబడిచెద రను సూచనలు గనపించుచున్నవి. నేటిదినము ఈ పక్షపుసభ బొంబాయిలో గూడును. వీరు తమ కార్యక్రమమును గూర్చి యోచించెదరు. ఇందులకెట్టి యభ్యంతరము గనుపించదు. కాని, నిష్పక్షపాతముగ నాలోచించిన, క్రొత్తపక్షము నేర్పడువలసిన యవసరము గనుపించదు. ఒక్క శాసనసభల ఎన్నికల విషయమున దప్ప, మిగిలిన విషయములందు ఇరుపక్షముల వారికిని ఎంచదగిన అభిప్రాయభేదము గనపించదు. ఉభయపక్షములను గమ్యస్థాన మొక్కటియే. చార్జన్స్ రహిత సహాయనిరాకరణ పద్ధతినే ఉభయపక్షములవారును అవలంబింపు నిశ్చయించిరి. శాసన సభలలో నయినను, నిరాకరణమునే జరుపవలయునని దానుప్రభృతు లుద్దేశించుచున్నారు. శాసన సభలలోకలను పొరువలను గూడ పోరాడవలయునని, దానుగారు స్టేట్సుమెన్టు పత్రికా ప్రతినిధితో బలికిరి. ఇందు విషయమై దానుగారికి నమ్మకము గుడిరియుండవచ్చును. కాని, శాసన సభలలోకేరి నిరాకరణమును కొనసాగించుట యసంభవమని బహుళసంఖ్యాకు లభిప్రాయపడిరి. శాసనసభా ప్రవేశము నిరాకరణధర్మమునకు విరుద్ధమని వారు తలచిరి. అట్టితేరి, శాసనసభలకు నెలువలనే సహాయనిరాకరణమును కొనసాగించుటకు దానుప్రభృతులు ప్రజలతోకేరి యేల పాటుపడగూడదు? రెండు రకములగు నిరాకరణ పద్ధతులలో ఒక పద్ధతిని మాత్రమే జేకమంక్షింపించె ననుకొనుదు. రెండు పద్ధతుల నామోదించెడి వాడు, ఒకపద్ధతిని మాత్ర మామోదించెడి యధిక సంఖ్యాకులతో గలసి కృషిసలుపుట కెట్టి యభ్యంతరముగనుపించదు. శాసనసభలలోకేరివలయుననుట, మనస్సాక్షికి సంబంధించినదన్న గాదు. కాంగ్రెసు సభవా రొకవేళ ఎన్నికలలో పాల్గొనిన సభ్యంతరములేదని దెలిపినను, కొండరం సస్సాక్షి కడి బాధకరముగనుండి ఎన్నికలలో పాల్గొనక బోవచ్చును. కాని, ఎన్నికలలో పాల్గొనుటయే సహాయనిరాకరణమని ఎవరును దెలుపజాలరు. ఎన్నికలలో పాల్గొనుట, సహాయనిరాకరణసూత్రమున కొక మినహాయింపుని కొందరు చెప్పిన చెప్పవచ్చును. మినహాయింపులకొరకు, వేరొకపక్షము నేర్పరచి సామాన్య సూత్రావలంబుల నుండి వేరుపడుట, దూరదృష్టి లేమిని సూచించును.

శాసనసభలలో జేసినను, ఏనూర్రకో కొంత పనియందును గాని, మిగిలినవా రేమిజేయవలయును? బహుళసంఖ్యాకు లందరును నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహింపవలదా? శాసనసభలకు నెలువల జేయవలసినదని మహాత్తర మయినది గాదా? అందరును నడుముగట్టవలసిన దీపనికొరకే గదా? స్వల్ప భేదాభిప్రాయముకొరకు మహాత్తరమును నిర్మాణకార్యక్రమమును విడనాడుట ఏటి

విచేకమును సూచించును? అందరును చేతులగలిపిన కొలదియు, ఇక్కార్యము త్వరితముగ సఫలమగును. ఇందుకొరకై క్రొత్తపక్షమువారు కాంగ్రెసు తీర్మానావలంబులతో జేరుట ధర్మముగాదా? కొరగాని శాసనసభల ప్రశ్నకొరకు, తమ సోదరులనుండి వేరగుట ఎంత యసభ్యమో యోచింపుడు. దేశము పరాధీనస్థితియందున్నపుడు, రెండు పక్షములకు మాత్రమే చోటుండును. ఒకటి స్వాతంత్ర్య సంపాదనపక్షము. రెండవది స్వాతంత్ర్యనిరోధపక్షము. మొదటిపక్షమునందు ఎడబాటు కలిగినకొలదియు, రెండవపక్షమువారికి లాభము కలుగుచుండును. అధికారవర్గమును, వారియాప్తులును, రెండవపక్ష మేర్పడినందులకు ఎంత సంతసించుచున్నారో, ఉభయల ఎడబాటు విస్తరించినకొలదియు తమపంట పంజునని ఎంతగ నువ్విట్టారుచున్నారో జూచిన, ఇందలిసత్యము తేటపడును. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గలుగకముంద, కాంగ్రెసుసభవంటి మహాసంస్థ విధించినచోప్పున నడుచుట దేశీయుల ధర్మము. కాంగ్రెసు నిర్ణయములు కొందరుకు రుచిచక బోవచ్చును. కాని ఇంతకన్నను ప్రామాణికమగు సంస్థ వేరొకటి లేదనుట న్నవ్వుము. దానుప్రభృతులయినను, ఇంద్రజాలికుడు చూతవృక్షమును మొలపించినటువలె, మరియొక మహాసంస్థనుత్పత్తికాలము లోబుట్టింపజాలరు. స్వల్పవిభేదములకొరకు కాంగ్రెసు ప్రామాణ్యమును చులకన జేయుటయు, కాంగ్రెసు నులరివర్గమువలె నిరసింపటయు, తాత్కాలికాహంకార ప్రేరేతులై కాంగ్రెసు మహోద్యమమును నింజించుటయు, నాయకుల లక్షణము గానేరదు.

కాంగ్రెసు సంస్థపై ప్రజాకారవమును తొలగించిన, ప్రజలను గమ్యస్థానమునకు గొంపోవుటకు వేరొక యాధారముండదు. ఇట్టివనికి బూనుట వలన ఎడటిపక్షమును సాధించుటకు వీలగునేమోగాని, దేశక్షేమమును పెంపొందించుటకు మాత్రము వీలుగలుగదు. నిష్పక్షిదినము సౌందర్యమహాలులో జరిగిన నూతనపక్షసభలో నుపన్యసించుచు, శాసన సభా ప్రవేశపత్య కడుస్వల్ప విషయమని టి.వి. గోపాలస్వామి మొదలియారుగారు నుడివిరి. కొందరుమాత్రము శాసనసభలలో ప్రవేశించిన ఎక్కుడుబాగుండునని తలచిరినియు, కాంగ్రెసు సభవారు అందుకు విరుద్ధముగ దలచిరినియు, మొదలియారు గారు నుడివిరి. క్రొత్తపక్షమువారి దృష్టిలో నయినను శాసన సభల సమస్య విషయమై, ఇరు పక్షముల మధ్య తర, తమ భేదముమాత్రము గలదు. ఇట్టి భేదమును దేశక్షేమము కొరకు స్వల్పసంఖ్యాకులు నెనుకబెట్టుకొనుట భావ్యముగాదా? సత్యమూర్తిగారు సైతము, శాసనసభల విషయము అత్యల్పవిషయమని, అంగీకరించిరి. ప్రస్తుతసందర్భ సమయమున, క్రొత్త పక్షమువారు శాసనసభల ప్రశ్నకొరకు తమ సోదరులనుండి వేరై, కాలమును వ్యర్థపరుచుట, మిగుల యనుచితము. కాంగ్రెసునకు పూర్వమువలె, నింకను వివాదములతో ప్రోద్బుచ్చుట అసభ్యము. ఎంతకాల మీ వివాదములు? ఎంతకాల మీ పరాక్రయము? స్వతంత్ర కార్యక్రమమును అనన్యభక్తితో నిర్వహింపవలసిన తరుణము రాలేదా? శత్రుర స్వరాజ్యసిద్ధికిని, మహాత్ముని విమోచనమునకును తడేకదీక్షతో ఎల్లరును కలసి కృషిసలుపుట ధర్మము గాదా? శాసనసభల ప్రశ్న, కలకత్తాలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ సభలో సాకల్యముగ చర్చింపబడెను. దేశమందంతటను యీవిషయమై వాదప్రతివాదములు చెలరేగును. రాష్ట్రీయసభలలోను, మండల సభలలోను చర్చజరిగెను. గయలో జరిగిన కాంగ్రెసు విషయ నిర్ధారణసభలో నేమి, కాంగ్రెసు మహాసభలో

నేమి, చర్చ సంపూర్ణముగ జరిగెను. ఈసమస్యవిషయమై ఎన్నివిధములు యోచించుటకు వీలగునో అన్ని మార్గములును అన్వేషింపబడెను. గయా కాంగ్రెసు నిర్ధారణ, దూరాలోచనపై నాధారపడియున్నది.

శాసనసభల సమస్యకొరకు ఇంత విలువయును కాలమును వినియోగించి, ప్రజాప్రతినిధిసభ ఒక నిర్ణయము గావించినపిమ్మట, మరల నీవిషయమును తిరుగ దోడవలయునా? మరల ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభను జరుపవలయునా? అత్యవసరమగు పనులనన్నిటిని కట్టిబెట్టి, మరల కొంతకాల మీ వాదప్రతివాదములతో దేశము ప్రోద్బుచ్చునలయునా? ఇట్టియాలోచన నిస్సారమని జెప్పనక్కరలేదు ఇటులజరుగుచో కాంగ్రెసునిర్ణయమునకు విలువ ఏముండును? కాంగ్రెసునిర్ణయముల నాచరణలోనికి దెచ్చుటకు అవకాశ మేముండును? కాంగ్రెసు సభయొక్క ప్రాతినిధ్య స్వభావమును శంకింపబోవేకము. కాంగ్రెసుక్రీమ సంకీర్తించి నాల్గకాల నిచ్చువారందరును కాంగ్రెసుసభ్యు లగుచున్నారు. ఇంతకన్నను విశాలమగు నియోజకవర్గము నేర్పరుచుటకు సాధ్యపడదు. ఈ నియోజకవర్గము ఎన్నుకొనెడి ప్రతినిధులు సరియగుప్రతినిధులు గానిచో, సరియగుప్రతినిధు లెట్టివారో యూహించునశక్యము. ఇటులబలుకుట, ఇంట తిని ఇంటివాసములను లెక్కబెట్టినటులుండును. దానుపక్షమువారి మార్గము లెంత నష్టదాయకము లయినను, కొంత కాలమువరకు వారామార్గమున బోవకమానరు. అందలిసత్యములను గుర్తెత్తిగినగాని, వెనుకకుమరలరు. అందుచే కాంగ్రెసుపక్షమువారు నోపికతో వేచియుండుట భావ్యము. అసహనముజూపుట లాభకరముగాదు. దాను, నైఋత్యార్థ దేశముకొని నిరుపమానమగు త్యాగముల గావించిరి. స్వార్థత్యాగము నెవరును మరుపజాలరు. వాంఛితోవదొక్కినను, వారియెడ ప్రజలకు గౌరవము దొలగిపోజాలదు. తాత్కాలికముగ గలిగిన ఎడబాటు త్వరలో దొలగిపోవుననియు, వారు ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించి తదనుగుణముగ పాటుబడెదరనియు, నమ్మెదము. నిర్మాణ కార్యక్రమమును ప్రజలు శ్రద్ధతో నిర్వహించుచో, శాసన సభాప్రవేశమున కవసరముండదని, హాకింబజ్జాలు ఖానుగారు శాసనోల్లంఘన సంఘనివేదికయందు స్పష్టపరచియుండిరి. అజ్ఞానఖాను ప్రభృతులను దారికి తీసికొని వచ్చుటకు ప్రజలు కార్యోత్సాహబలమును గనుపరుపవలసియుండును. ప్రజల నిరంతర కార్యదీక్షనుగాంచిన, నాయకులయినను సంతసించి, తమ పొరబాటును గ్రహింపకమానరు.

క్రొత్తపక్షము తరపున సత్యమూర్తిగారు మాడు వాగ్దానములను గావించిరి. కాంగ్రెసుక్రీమపై సంతకము జేసి దానియందు నమ్మకముగల వారినే తమ పక్షమున జేర్చికొందుమనుట మొదటి వాగ్దానము. చార్జన్స్రహిత సహాయనిరాకరణమును తాము నమ్మెదమనియు, బుద్ధిపూర్వకముగ తాము ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడమనియు రెండవవాగ్దానము దెలుపుచున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు, ప్రభుత్వోద్యోగమును తమ పక్షము వారంగీకరింపరని సత్యమూర్తిగారు మూడవవాగ్దానము జేసిరి ఈవాగ్దానముల ప్రకారము క్రొత్త పక్షమువారు నడుచుకొనుచుండుచో, వీరు త్వరలో ప్రజాభిప్రాయమునకు దోసిలోగ్గకమానరు. నూతన పక్షమును జూచి, ప్రజలందుచే వెలగొండనక్కరలేదు. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటయే ప్రజల ధర్మము. అవిశ్వాసమును, అనుమానమును, కార్యాచరణ వలననే తొలగిపోవును. ఊహలును, సిద్ధాంతములును అనుమాన

గాంధీమహాత్ముడు ప్రజాహృదయమును కనిపెట్టెను. దేశము నావరించిన చార్వల్యమునకు కారణమేదియో గ్రహించెను. ప్రజల హృదయములలో పొంగిపారలేడి భావములను గమనించెను. దేశావసరములను సూక్ష్మవృష్టితో తిలకించెను. ప్రజలలో విశ్వాసమును పురికొల్పెడి కార్యనవిధానము నొక దానిని ఏర్పరచెను. మహాత్ముని వాక్యములు తమ హృదయములను ప్రతీబింబితము చేయుచున్నటుల ప్రజలకు గోచరించెను. అందుచే మహాత్ముని మార్గము ననుసరించుటకు ప్రజలకుల్సాహము గలిగెను. ఆ మార్గము స్వరాజ్యమునకు దారిజూపునని వారికి స్ఫురించెను. ఇది దేశసాంప్రదాయములకును, విజ్ఞానమునకును అత్యంతానుకూలముగ నున్నదని వారికి పొడగిట్టెను. దానుగారు సూచించిన పద్ధతి ప్రజల కారీతిని కనుబడులేదు. తమ భావముల నది ప్రతినిధిత్వము చేయుచున్నదని వారికి గోచరింపలేదు. ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని మూఢభక్తితో గొలుసుచున్నారని భావింపజనదు. మహాత్ముని విభాసపు యుక్తిప్రతియే, ప్రజల యాదరణవిషయములకు మూలకారణము. కాంగ్రెసు పక్షమువారు హేతుబద్ధులు గారని దలచుటకన్నను పొరబాటువేరొకటుంజూచును. ఇట్టి వ్యర్థారోపణల గావించుట నిరుపయోగము. కాంగ్రెసు యుద్యమమున కీరీతిని కళంకము నాపాదించుట, భావ్యముగాదు. క్రొత్తపక్షమువారిచో నికిమీద వివాదమునకు దిగవక్కరలేదు. కార్యపర్యవసానమువలననే వారిని మెప్పించి, కాంగ్రెసు పక్షమునకు వారి నాకర్షింపవలెను. ప్రజల దృఢ సంకల్పము నెఱవేరుగాక!

బెజవాడ మ్యూనిసిపల సంఘము

బెజవాడ మ్యూనిసిపలు సంఘము వారి 1921-22 సంవత్సర పరిపాలనా నివేదికముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన యభిప్రాయమును గమనింపవచ్చును. జననముల రేటుకన్న, మరణముల రేటుపైచ్యుగ నున్నది. పుష్కరము వలన ఆరోగ్యమున కుపద్రవము గలిగెను. టీకాలు విషయములలో బెజవాడ చాల వెనుకబడియున్నదని, ప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి. బెజవాడకు డ్రాయినేజి స్త్రీము అనుభవముని గుర్తించబడినది. పన్నుల వసూలు చాల లోభభూయిష్టముగ నున్నదట. వసూలు కావలసిన ఖాకీలు 38కి 94 రూపాయల వంతు గలవు. 1920 సంవత్సరమున క్రొత్తమ్యూనిసిపలు చట్టము ఆమలులోనికి వచ్చెను. 1922 సంవత్సరము మేనెలవరకు ఎన్నికలే జరుగ లేదు. కడచిన నవంబరు నెలలో క్రొత్తమ్యూనిసిపలు సంఘము గూడెను. డిశంబరు నెలలోగాని మ్యూనిసిపలు ఛైర్మను పదవికి ఎన్నికలు జరుగక బోయెను. ఈ యాలస్యమునకు కారణము లనేకములు గలవని ప్రభుత్వము వారు దెలుపుచున్నారు. ఇందుకు బాధ్యులెవరు? ప్రభుత్వము వారును, వెనుకటి ఛైర్మనుగారును అని పేరుగ దెలుప నవసరము లేదు. మ్యూనిసిపలు పరిపాలనము, తృప్తికరముగ లేదని ప్రభుత్వము వారు దెలిపిరి. రాజకీయాభిప్రాయ సంఘర్షణచే, ఇంతకన్నను అనుకూలస్థితి ప్రబలజాలదని, పీరు సూచించిరి. ఈ సంఘర్షణమునకు కారకు లెవరో దెలిసిన సంగతియే. బెజవాడ దుస్థితికి, ప్రభుత్వమువారు తమ బాధ్యతను తొలగించుకొనజాలరు. నూతన సంస్కరణముల వలన, స్థానిక స్వపరిపాలనమునం దెట్టి యభివృద్ధి గలుగలేదనియు, స్థానిక స్వపరిపాలనము నేటిదినకామునం దెదచియు గ్రహించుటకు, బెజవాడ మ్యూనిసిపలు వ్యవహారమే ప్రబల నిదర్శనము.

గుజరాతు నిదర్శనము

మహాత్ముని జన్మప్రదేశమగు ఘూర్జరదేశము, నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో నింత వరకు పేరెన్నికగాంచెను. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నందు ఈమండలమున కెట్టిసంశయము గలుగ లేదు నిర్మాణకార్యక్రమ పటిష్ఠతగూర్చి దేశములో వాదోపవాదములు జరుగుచున్న సమయమున, గుజరాతుమండలమున జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము కొరకు కదిలక్షలరూపాయలు ప్రోగుజేయబడెను. విదేశవస్తు విక్రయనిరోధముకొరకు ప్రచారము సలుపబడెను. గయాకాంగ్రెసు తీర్మానములు సఫలమగుటలు జేయుటకు, గుజరాతురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువా రొక ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఈసంఘమువాడు గుజరాతురాష్ట్రీయనందంతటను సంచారముగావించి, వీధిలు చూపునియవ తేదివాటికి మూడువేలమంది వాలంటీరులను, మూడులక్షల రూపాయలను ప్రోగుజేసెదరు. గుజరాతు కాంగ్రెసుసంఘమువారి మార్గమును ఇతిరళాష్ట్రములందలి కాంగ్రెసుసంఘము లనుసరించుట ధర్మము. అమామహామికినుబూని, రాష్ట్రీయ సంఘములు కాంగ్రెసు తీర్మాన సాఫల్యమునకు బూనుకొనుట యత్యవసరము. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘము తన విధుక్తధర్మమును నెఱవేర్చుగాక.

బొంబాయి గవర్నరువదవి

శాస్త్రిగారు కొంత కాలమునకు బొంబాయి
గెనరల్స్ పదవి నాన్ మింపనవచ్చునని, సర్ జి.
వాచాగారు ఆశీర్వాదించిరి. శాస్త్రిగారి పరిపాలన
లాభమును, ఇతర రాష్ట్రములవారు పొందుటకు
వాచాగారి కిష్టములేదు గాబోలు!

సహకార సంఘములు

1922 నవంబరు 26 తో అంత్యమయ్యింది
పాతికవత్సర నివేదికము

ఈ సాటికేర్పరములో వడ్డూరు సెంట్రలు అర్బను
బ్యాంక్ మూలధనము పెల్లించినది 522950 రూపాయలనుండి
588650 రూపాయ పెరిగెను. ఇతర సెంట్రలు బ్యాంక్ల మూలధ
నము 2211199 నుండి 25,16,296, రూపాయ పెరిగెను. ఈ ఆర్థిక
కృద్ధికి అన్ని సెంట్రలు బ్యాంక్లను తోడ్పడేగాని గంజాంజిల్లా
కోఆపరేటివు బ్యాంక్లను యూనియను బరలపుర, గోదావరి
కెంట్రల్ డెల్టా కోఆపరేటివుబ్యాంక్, అమలాపురం, కామర్శి
కోఆపరేటివు కెంట్రలు బ్యాంక్లు మాత్రము తోడ్పడలేదు.
వాగ్మొక్క మూలధనము ఆటే సరిచియుండెను.

అనంతపురం కోఆపరేటివ్ పెయింటు బ్యాంక్, వెల్లూరు
కో-ఆపరేటివ్ పెయింటు బ్యాంక్ లు తప్ప మిగిలిన బ్యాంకులు
భిక్షులకు రగిస మూలధనము నుండవలసిన దానిని గిట్టియిండ్లను
ఈశెండు బ్యాంక్ లో మాత్రము మరచి ను పెయింట్ అర్జున
బ్యాంక్ మొదలగు యిచ్చిన యిండ్లను లక్షాన్నె
వేలకుంటున్న భిక్షు లెక్కువాయెను. పోనీ, ఈట్రాన్నెరు శిక్షి
యిండ్లములను కట్టించి ను నెక్కు భిక్షులు అనంతపుర
బ్యాంక్ లో 251785 నుండి 116066 కును, వెల్లూరులో 18284
నుండి 1762 కును మూలము తగినది.

ఒక్క తంజావూరు జిల్లా కోటవరేటిపు బ్యాంకింగ్
యానియన్స్ మాత్రము 1154 రూపాయలు టోటు వచ్చిన
వితే తబ్యాంకింగ్ మదాను పెట్టించి అప్పుకు బ్యాంకింగ్ 1201
రూపాయలు నిలబడు గాదు.

ప్రభుత్వపు టూ తడుపు

అనంతపురం రైల్వేటంబ్ డివిజన్లో వాటాల మూలధనము
 కన్న ఖర్చు 8 కల్లు 116056 రూపాయ లుండెను. ఈవక్కు
 వను యొజనకు పాతివత్సరములో పూర్ణమగుటల వాటా
 మూలధనము నెక్కువ జేయవచ్చును.

వైద్యరత్న, పండిత
యు. రామనాథశాస్త్రి

అభినందక సభ

పైద్యురత్న పండిత యు. రామశాఖకాశ్రీగారికి మధ్య
ప్రభుత్వమువారు బిరుదును నిచ్చినందులకై సాంద్యవనముజూలూ
17 వ తేదీ సాయంత్రము మద్రాసు పౌడల జమీందార్లసభ జరి
గెను. అ సభకు గొ॥ స్వా॥ జేపా రామేశంగార అధ్యక్షత
వహించిరి. ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభమయినది. మహాత్ముల
శ్చంద్రచైతన్యనిధులవద్దనుండి వచ్చిన అభివందనరత్నవార్తలును లేఖ
లను జదువబడినవి.

మదరాసు పోలీసు పత్రమున ఇట్లా గెరుస్సామి క్రెస్టిగా
రు, పండితుల ఆయుర్వేదియను జేసిన మహాపరాక్రమును
వివరించుదు నొక స్వగతిప్రతును నుమ్మించితి

మృదాను పాదలపైనున్న నొకటియు, యశ. తోయి
గాంధవ శత్రువైన పక్షులను నొకటియు చెడు బంగారుపక్ష
ములను, డబ్బునందిన పండితులను బహూరింపబడెను.

ఆత్. ఆర్. భాష్యం ఆయ్యంగారు, యజ్.స్వామిశాఖ
ఆయ్యర్, కే. జగన్నాథఆయ్యర్, ఆయుర్వేదభూషణ యత్,
యజ్. శర్మ మున్నగు జాంటి పండితునిగుణాణంబులను తిండిచిరి,
పండితులు ప్రేమబాణం కృష్ణ బాగాదనము లర్పించుచు తమ
కన్యలను మామూనముగా ఇచ్చిన నెవ్వరైన పనికియిడువు పు
కొల్పబడెనని కొందరి. ఈ సమయమున ఆశ్వుష్ణులు కాశ్మీరగారి
పుష్కరమాలాఆయ్యరు జేసిరి.

అధ్యక్షులు శార్వశ్రమమును ముగించుచు కామ్రెగాని
గౌరవించినందుల కనిపించి, ఆయుర్వేదపరిశ్రమ జేయు
చున్నందులకు పొగడిరి. ఆయుర్వేద వైద్యచికిత్స లన్నియును
ప్రచారముజేసి రోగముల కుదుర్చుచుండుటలేనని కోరి. మన
జేశవు మందుల ప్రాతఃస్వమును గూర్చి ముచ్చటించి కామ్రె
గాను వీని ప్రచారమునకు పాలుపడెదనని కోరుచు ముగించిరి.
వి. సి శేషచారిగారు అధ్యక్షులకు కృతజ్ఞులై యింతో
పక్ష ముగిసెను.

తిట్లు, అర్హత వగల 18:—అనుభవమును
 గాఢముగా తెలుసుకొని, అనుభవమును అనుభవమును
 ముందుగాను, అనుభవమును, అనుభవమును
 ను గాఢముగా తెలుసుకొని, అనుభవమును
 ముందుగాను, అనుభవమును, అనుభవమును

సూర్యునికంటే పేదరు, గుడివాడ

దుందుభినామ సం||రం మాఖమాస శు|| ౩, శనివారము

సృష్టి ధర్మము

[తల్లా ప్రగడ సూర్యనారాయణరావుగారు]

తగ్గిపోయెను ధర్మము తగ్గిపోయె
మారిపోయె కాలము గాని మహిమ యిది
యనుచు నేనాటి కానాడె యనుచునుండు
కాలమహిమ సృష్టిలోని రహస్య
మ! మఱిదెవత్రోత! దీనిమలుగు:వెలియ
కలయు నెందునెత నిటులా వలనో భువి,
తలువనలె దీని యానాధ్యక్ష తత్వ మరయ.
కాలమునలేదులేదు. లోకమున దీని
మూలకాణి సరయంగ మెట్లమొకట
సృష్టిలోని సేయుండె షట్ట యిది
మాయాగానున్న దీప్తి మహిమ:వెలియ
నైన దామరం గంచానగాని కుండు
మొక్కినెదగవలెనందు పుట్టువారు
మొక్కియన్నను భవబంధ మోక్షమొకట!

జరుగుచుండెడివని:డ్డు జనుటయిది
జన్మబంధంబుననయ:తం జరుగుచుండు
గవ్వనుగుపని బంధించు కార్య మనిన
దివ్యటలుచాలెనుభమె వెలయు:గాదె!
తామూర్త్యు సృష్టితత్వమున నిర్వి
యడ్డులేకున్న మోక్షము గందకకమె!
ప్రకృతిసిద్ధం గా నగు పనులవాటి
సృష్టిసంకల్పములను నశింపజేయ
గావలయు. నద్దిమగుల దుర్బటముగాదె!
తలచిచూచినదీని తత్వంబుమదిని
జరుగుచున్నట్టి కార్యంపు నున్నప్రకృతి
ధర్మబాహ్యంపు పనిగాగ: దలంపనుట;

ప్రకృతిధర్మ మధ్యంపు పనులనేయ
దగినత్రోవ:బట్టి:చు నుగమగతిని
ధర్మమార్గంబునై మై తనరుచుండు.
ఏటికెదురెత్తు:చుండుగా నెనగుచుండు.
ధర్మమార్గప్రకృతిని: దనరు టనిన;
నరులతత్వంబు:బరికింప నరయనగును
దీనియార్థ గ్రహంతయ: డెల్లముగన;
మదము మోక్షియ్య:భకామములు క్రోధ
మోహములు; మనుజునియందు మొనసియుండ
బ్రకృతిసిద్ధములై; తామె:పనులనేయు
గడిపినను:జాలువానిని: గార్వ్యతికి
నీరుపలమునకు నేగు తీరుగాను
వాని స్వేచ్ఛ కదలినవచ్చుఫలము
పశువులై సుంచరించెడి పగిదిగాదె!

ఏల్లప్రత్యేకత పనోనిర్మితులకేసంగ
ఒకరమంధంగ మోక్షంబు నరులకొలక
తమదమాయలు మీనిం: జ:వం జాలు
నట్టియవిగద! దుస్తోద్యక్షమునను
గాని లభింపంప నది యెంత గానివదె
తమదమాయలు యత్న సాధ్యములెకాని
సృష్టిలో నీని తేత సృష్టింపలేదు,
అంతకాత్మసాక్షింపంగ నమరుగాని
ప్రకృతిలోపల ఏనిక: చాలు లేదు

సృష్టినిపాపగంబసరంపు నేతవలయు,
మొక్కికో! కలయ: ఒకత నిర్మాటనంబు
పశుత వెలయుట ధర్మంపుపంధ కాదు
ఒకతలేతంట్ల సృష్టి తత్వంబుగాదు
ఇంద్రియవికారములను జయింపకున్న
ధర్మమార్గములను:బోప: దరముగాదు
దానిని జయింప:ల కత్తి బయటలేదు.

అణగియున్నది యది యంత రాత్మలోన
జ్ఞానలవణున్నజేవులె కాని యితర
మైనయది యాత్మియననేమొ యెఱుఱుగలవె?
అంతురపాణమై జ్ఞాన మమరియ:దు
బుద్ధిజేవులలో:గూఢముగనణంగి;
యంతురమునెద్ద వృక్షమై జనుటకుండు
నిందించువికా:ములలోన నెనగుచుండి
చీడపురుగులవలె పనిచేయుచుండు
అంతురమునెల్లగావండ నగునయేని
అటలెదుగ:యండంగ నట్టెడయు,
జ్ఞానవృక్షంబుమెగిలె: గాని విషయ
వికృతులు నశింపనేర వా వృక్షమెదిగి
విస్తరిల దానినెదలు విరిచియు:ను.

వానివామరవము: జచ్చిపోవలెగాని
పోవునే! యవి సృష్టిలో:బుట్టి:ట్టు
లోక్క:పట్టు: జాహ:యొండునట్టె
సంతరింపంగవలెధర్మ సరణియన్న
నించునై ననుసృష్టిలో: నెచటనేని
సృష్టిసంకల్పములు పృథిరేకమగుట;
సృష్టిగాదంతరాక్య ప్రకృతియెగాని

అత్యుబలమున్నవో ధన్య మలరుచుండు
న:తరించిన నయ్యది యణి:పోవు
అత్యుబలమెంతలో:నైన నంతవెరిగ
ధర్మమార్గంబుదూరమై తనరుచుండు
ధర్మమే! సృష్టియంతయు: దనరునేని
భగ్నుమగుగాదె యానా:డె బ్రహ్మసృష్టి
చేసినిర్మాణమును పానిసృష్టికర్త
గుణగణముగాగ నేని గణుతిసేయు
చుంపమో యివ్వి యణి:గి లోనంనునవియె
ఎదుగనీయపు విషయ విశ్వగులు వాని
విషయవృక్షంబు వృద్ధియై వెలయునేని
యలరుటనునదిగలుగు: క: అంతరాత్మ
త్యాగమున: కనులో:భంబు: దనరజేసి
కాంతికద్ధంగ్రోధంబు జననపరిచె
కామమొనరించె న:త్సృష్టి గలంగకుండ
ధర్మతత్వంబువృద్ధియై దనరినపుడె
యివ్వి యన్నియొ:బలమై యెనగుచుండు

ధర్మమే! నూత్న. యాత్మయే! ధర్మమగును
అత్య నాచార్యదనము సేయంగ: గాదె
జరుగుచున్నది యీసృష్టి సర్వగుట
సృష్టియే మాయ! మాయయే! సృష్టియే కను
మాయయే! సృష్టియంతయు నేయనంబు
ధర్మమును నాకేమొనరింప: దనరుసృష్టి
ధర్మమున్న! యథర్మంబై తనరుగాని
ప్రకృమం విట్టు లండంగ: బ్రకృతిలోన
దిస్తరిలంట్ల ధర్మంబు వింతగాదు!
మాయవేరెక్క:దనై: దంపివగునె
మంపివగునొకటయై తప్పు మాయమను.

గ్రంథపరిచయము

వరంగివరముశివచరిత్రము:—ఇది యొక సాం
ఖికచరిత్రమును తెలుపు చక్కని కవనగ్రంథము. శైలి చాల
సరళము. గ్రంథకర్తలు నెమలి ముప్పారావుగారు, వెంకటగిరి
వెల ఆ ల లు.

కమ్మవారిచరిత్ర:—గ్రంథకర్త నూర్యజేతర రాఘ
వయ్యచాదరిగారు, కొల్లూరు. ఇందు గుణకర్మలచేత కర్మవిభాగ
ము-క్షత్రియలక్షణములు-వచ్చువారు-ఉపయోగము అనుమున్న
గుననే విషయములవై చక్కగ చర్చలుచేయబడినవి. ఇయ్యది
ప్రతివారును తప్పక చదువదగిన గ్రంథము.

వేంకటగిరిరాజుగారి జీవితచరిత్ర:—గ్రంథకర్త
నెమలి. ముప్పారావుగారు, వెంకటగిరి. వెల ఆ ల లు. ఇందు ప్ర
స్తుతపాలకులగు శ్రీ శ్రీ రాజా సర్ వెంకటగిరి గోవిందకృష్ణయ్య
చేర్చద బహదరు కే. సి. వి. ఇ. పి. డి. సి. పంచమాశరీ మన్న
బోదాతుగారి జీవితచరిత్రము చక్కనిశైలిలో వర్ణింపబడినది.

మరణము:ఖనివారణము:—గ్రంథకర్త ఆ శానా
యణమూర్తిగారు, హిందూపూరు. ఈ గ్రంథమునందు మరణమున:గో
నేమియో, నుఖము:ఖములన నేమియో: మరణమునలన గలుగ
నున్న దు:ఖమునువారింపుటకై సాధనముల నవలం:ి: పనులయొ
నో మున్నగు సమాల్యములగు పెక్కు విషయములు ఇందు చాల.
చక్కని శైలిలో తెలుతెలుగున వివరింపబడినవి ప్రతివారును.
తప్పక చదివి గ్రహింపదగిన విషయములు అనేకము లిందు గలవు

ఆర్తరక్షామంత్రోత్తరము:—గ్రంథకర్త గన్నవరపు
నూర్యశాయణమూర్తిగారు. ప్రకాశముల వేగుజక్క- గ్రంథ
మాల, బస్తంపురము. ములభమైనశైలిలో భక్త్యక్షేమము కల్పింప
గల చక్కనివద్యము లిందుగలవు. ఉదాహరణమున కొ:పద్యము
కా. ఒకనాడె మఱియొకనాళ్ల! జనకా ఓరాఘనా దీనపా
లకయ్యార్పణంబ్రోవవేయను కాళ్లన్ బట్టెదన్ బుద్ధితా
ద్యకమున్ జేసికొన్నపుడెను ననుగావ:దూ: రమ్మంచునే
నకటా! యెంతనివేళుకొందు! పంచాత్య! ఆర్త:క్షాపణీ.

శాంతిరత్నము:—ధారా అప్పయ్యగారు, వేమూ
రు. తెనాలితాలూకా వెల ఆబాలు ౨. ఇందును శాంతి యను
మకుటముతో నీతిమతబోధకము లగు విషయములు చక్కని
పద్యములలో నిందు వెల్లడింపబడినవి. శైలి కొ:టి.

ఈ పూర్వపు మానిముఖ్యుల గమోఘతప:ప్రతిభావిభూతిని
వర్ణనల మానసియల: బరాళరము:ఖ్యుల గేలిసేయ:గా
బర్యేషువారెగాని యటులొగగు గ్రంథమొకండు వ్రాయువా
డర్వి: గనంగరాణులు నొప్పనె బింకము లాడ కాంకీ.

కవిహృదయము:—ప్రణేత జను:చి నీతాకావ
స్యామిగారు. ఆర్. సి. హెచ్. మూ:లు పితాపురము: వెల ఆ ల లు
ప్రకాశనము: చెలికాని లచ్చారావుగారు. చిత్రాడ. దీనియందు
కవియొక్క హృదయపరిస్థితులు తెలుతెలుగున చక్కగ వర్ణింప
బడినవి. ఉదాహరణార్థ మొకపద్యము:-

అ. కవికలోని గుణము గ్రహియింపగల్గుట
కనుభవంబుతేక యలవి గాదు
తినకయన్న రుచియు తిగకున్న లో:రును
శిష్టగులమె మనము తప్పకుండ.

(ఇతి సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

మాః పుట గమ్మభుమందుండు ఒత్తుమునుదాటి కడుమా
రవిమయములను చెప్పియెడల వారికావిమయము హృదయంగ
మముకాదు. మన శ్రోత్రపుటము లొకవిధమగుశబ్దమును మాత్రమే
గ్రహింపగలుగును. కాని యంతకుమించిన-లేక తగిన శబ్దమును-
దెలిసికొనలేవు. ఇటులనే కావ్యమందలి చరిత్రలు భావములు
మొదలగువి మానవులకు సామీప్య ముండున్నప్పుడే గ్రహింప
గలుగుదురు. అంతకుమించిన విమయములను దెలిసికొనజాలరు.
అందువలన రామాయణ మతిశయోక్తులతోడ నిండియున్నదని
చెప్పుటకు వీలులేదు. వేలకొలది వర్ణనములనుండి యహాహము
వలెంపుడుచుండు రామాయణమందు హృదయంగమముగాని విమ
యములేదు. భారతవర్షమందలి యాపాలవృద్ధులు రామాయణ
మందు కేవలము ధర్మశిక్షను నీతిశిక్షను మాత్రమే బొందుట
కాక పరమానందము నుపభోగించుచున్నారు. ఈ గ్రంథమును
శిరమునందు జాల్చుటయే కాక, హృదయమందు ధరింపుచున్నారు
మరియు నిది ధర్మశాస్త్ర మగుటయే కాక, మహాకావ్యమై
యున్నది.

ఇట్టి సర్వోత్తమ గ్రంథమును విదేశ విమర్శకులు వారి
వాక్యనివార లత్యయము ననుసరించి విచారణచేసి వారికి వోచి.
నటులు నడుపుచుందురు. వారిదేశముల బట్టిచూచినయెడల భార.
తవ్వడమందొకవిశేషత్యము వరింపుటమైనటుల దెలిసికొనవచ్చును.
మరియు భారతవర్షము చిరకాలమునుండి వాంఛింపుచుండు అమృ
తము రామాయణమం దున్నది. రామాయణమందలి కరళాను
వృక్షపుఁదములు వేలకొలది వర్షకములనుండి భారతీయుల మృ
త్పిండమును గడలెంపుచుండినటుల గాన్పింపుచుండును.

భారతవర్షము పుష్కరావళి కాసమును గాంచుటకు గాన
త్రైవాళాంకును గలిగియున్నది. అట్టి భారతవర్షము రామాయణ
మును వాస్తవ గత్యమున కంతమని తిరస్కరింపలేదు. ఆవిశ్వాస
మును గనపెంపలేదు. యథార్థమని దీనిని స్వీకరించుచున్నది
మఱియు దీనివలన పరమానందమును జూండుచున్నది. పరిపూర్ణ
నిత్యికి జేయు ప్రయత్నము మదోఽభిసించి సంత్సప్తిని జూపించి
రామాయణమహాకవి భారతము భక్తహృదయముల నాకర్షించి
మానందమును గలిగించి ధన్యులైరి. రామాయణ మన భావక
వర్ణమయొక్క హృదయము.

ఇంతవరకును పావ్యతీదేవి స్వస్థిమాలంబు నిష్ఠురు
జపము చేయుచుండెను. జపము నాపే యతిశక్తిగ నకు ప్రత్యు
త్తర మిచ్చుటకు బ్రహ్మినించెను. కాని నోటమాట రాకుం
డెను. చిట్టచివరకు విశ్వ ప్రభుత్వముమీద క్లుప్తముగ బ్రత్యు
త్తర మిచ్చెను. పావ్యతీదేవి శివుని వేదించియున్న దను విషయ
మును మన మితరులవలన వినుచున్నాము. ఆమె యాచా
వ్యవహారములవలన ఆనందానిపు చున్నాము. కాని యామె
జముఖముగ నివరకు వివలేదు. ఆవిషయమును వినుటకు మన
మవ్విగ్లూరు చుండుట సహజముగదా! పావ్యతీదేవి యిట్లున్నది.
ఈమె చెప్పిన విషయమంతయు సత్యము. నాయాశ యత్యున్న
తము. నేను జేవాదిజేవునిగారికు తపనూచరింపు చున్నాను.
ఏలయన “మనోరథానామగతిర్న విద్యతే”.

ఇట్టి యనురాగ విషయమును మనమెచ్చుటయిన కని విని యుచుండునా? ఇందు చాంగల్యములేదు. ఇంద్రియ బాహ్య భము నున్న, అందువలన నిది స్థిరగాంభీర్యముల గూడిన యచం చల ప్రణయము. "నేనునుదె మౌత్రములేదు, నాయాకాంత మౌత్రము దురాకాంత అందువలన మౌగ్ధాంతరమును గానిఁ పారతప్రమాచరించు చున్నాను". అనుమాటల యంగిలి దైశ్వర్యము. అత్య వివర్జనము భక్తి కేదల, ప్రేమ మొకలగునవి వర్తనాతీతములూ అప్పుడు తాపసి యట్లనియె "మహేశ్వరుని నేనెఱుంగుదును. కాని నీవాతని వరించి యున్నావు. అతడ మంగళుడు. కాబట్టి నీవాతని వరించుటవలన బ్రయోజనములేదు ఈ సంబంధము వివరితిమైనది. నీమోక్షయందు వివాహమాతము; ఆయన మోక్షయందు స్వమూల ఈరెంటికిని సంబంధమేమి? నీవు వివాహమానకు చీని చినాంబరముల ధరింతువు. అతడు రక్తపు బొట్టు పడుచుండు నూతన గజవర్ణమును; ధరించునట్టి అట్టిశివుని నీవెట్లు వివాహమాడుదువు" అని నుడువుచు చిరంబ మహేశ్వరుని నిందింపజొచ్చెను. తండ్రి నోటనుండి శివరంద వచ్చుటవలన శరీరమును త్యజించిన శతీమణి యపరిచితుని నోట శివనిదను విని సహించి యూరభండగలగునా? అది యసంభవము. కాని యామె "నేను శివుని ప్రణయము వాసింపు చున్నాను" అని నుడువక "మీరు విన్నమాట లన్నియు సత్యములు" అని పల్కినను. ఆమెభావ మశ్వవిధముగ బరిణమించుట వలన భూతందిరయయ్యెను, చక్షుకోణ మెర్రుపడెను. కోపము వలన కంపింపు చుండెను. కాని యామె స్థిర గంభీరస్వరమున నిట్లనియె "నీవు మాచని గరిగ నెడంగవు. ఎఱిగిన యట్టి ప్రసంగ మొనర్పవు. ఆర్జ్ఞానుల మహాపురుషుల చరిత్రను గ్రహింప జాలరు. ఏలయు? వారి తంత్రమామోగ్య మానవుల చరిత్రను బోలియుండదు. అందువలన వారు యోచించినను గూడ వారి కావిషయము బోధపడదు" అని మహాదేవునకు వివర్ధముగ జెప్పినవాని నన్నిటిని ఇండియ చిహ్నిట్లనియె "మీతోడ పవా ధమువలన నా యుష్మత్ మేను గ్రయోజనములేదు, మహేశ్వరు డెట్టి వాడయినను నాయున్నట్లు అయినయందు తీవ్రమైనది. కాని వానిని మఱివించుటకు నీయలేదు. నేనాయన కాశ్య సమర్ప యమ నోసర్పి యున్నాను; అందువలన నిందకు భయపడను.

తిరిగి యత్యంధుడు శివనిదకును తరిహాసమునకును, గ రంగగ పార్వతీదేవి సఖినియాచి యట్లనియె. "సఖి నీవాయనను కనిందయొనర్పవలదని నుడువుము. ఏలయున మహాపురుషుని నిం

పాశ్చాతీతరమేశ్వరుల ప్రణయము ఆపూర్వమ. కావుననే
 జని కిబో-కృత్యము, స్వార్థముగో ప్రణయమును తపోఫలమని
 యెంచుచును. పాశ్చాతీతీదీ ఘోరతతమాచరించెను. మనోరథ
 నిర్దియాచును. మహేశ్వరుడామెను స్వయముగా జరిక్షించుటకు
 వచ్చెను. అందువలనో దానుక్రీతదానువని నుడివియున్నాడు
 తానే మధ్యగర్తయై వివాహమొనర్చుకొనెను. వివాహానంతరము
 నుదమని క్రితించెను. పాశ్చాతీతరమేశ్వరుల లేకమగుటవలన మ
 హేశ్వరుడు 'అర్ధనారీశ్వరుడు' అను నామమునుబొందెను.

“హరీ పనాదకా (స్త్రి).”

తెనుగు లా గ్రంథములు	
సివిల్ ప్రాజీజర్ కోడ్ కాలిక్టరేండు	5-0-0
క్రిమినల్ ప్రాజీజర్ కోడ్ డిటా	6-0-0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3-0-0
లివిటేషన్ ఆర్డర్	2-0-0
కాంట్రాక్టు ఆర్డర్	3-0-0
ఆర్టికల్ రైట్స్ (ప్రాప్రైటీస్ ఆఫ్ ప్రాప్రైటీ ఆర్ట్స్)	3-0-0
యస్టేటు ల్యాండు ఆర్ట్స్	3-0-0
ఇకోనామిక్స్ మాన్యుయల్	2-0-0
కోపర్ వెస్ట్ ఆర్ట్స్	2-0-0
ట్రస్ట్ ఆర్ట్స్	2-0-0
ఇండియన్ కంపెనీస్ ఆర్ట్స్	3-0-0
రెవెన్యూ ఆర్ట్స్	2-0-0
ప్రాప్రైటీ ఆర్ట్స్ (నూన్ కంపెనీస్ ఆఫ్)	2-0-0
కాంట్రాక్టు ఆర్ట్స్ (డిటా)	2-0-0
గ్రామోనియం గ్రంథం మాన్యుయల్	3-0-0
శతకర త్నావళి	2-0-0
కథావళి	1-4-0

విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు.

సత్యవత్యుపాఖ్యానము

బోగేశ్వరమాహాత్మ్యము

ఇది గొప్ప డ్రైవ్‌ను కలిగి ఉన్నది. ఇంజన్

శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ పరిచయమయ్యింది. విత్వము కడరసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన భాతకల కొక పద్యమని పదల మది జనింపదు. పత్తి 1-కి ధర రూ 1-0-0. పోస్టాజుచేపట్టెకము.

హిందీ - తెలుగు

వాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం **0-6-0**

లయిన సులభ శయిల్లిన వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

నెం, 7 తంబు శ్చెట్టివీధి మద్రాసు.

మీకు నీరుకాచుట తెలుసును
కనుక యీ ఆహారమును తయారుచేయ
గలుగుదురు.

మొదట నీటిని వడపోసి నీడప
ఆలమును, సగము ఆరిరి
క్రింద పోవురకను మరగనిచ్చి,
అప్పుడు క్యాకర ఓట్టును, ఆ
మరుగుచున్న నీటిలో కలిపి 20 నిమి
షములు మరల మరగనిచ్చి, దింపి
వేడిని పరిశుభ్రముగానుంచిన, కాబా
లకు (పాక) కాల భోజనముతో
ఉపయోగించును.

తదితరమైన యేప్రాతఃకాల భోజనముగాని క్యాకర ఓట్టు యిచ్చు
బలముతో గురిపడవు. ఒక క్యాకర ఓట్టు వచ్చిన జాగ్రత్తగా వాడిన చాల
దినములు ఉపయోగించును. కల యెక్కువైన ఆహారముకాదు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.

Wholesale Agents

Quaker
Oats

Madras,
Rangoon,
Karachi,
Bombay,
Calcutta,

55-వ ఏటను కూడ చక్కగా
భుజించుటకు మంచి దంత
పట్టుత్వము గలిగియుండుట

ఇతను మంచి ఆరోగ్యమును గలిగియున్నాడు. 55 ఏండ్లైన దీనిరమయొక్క

పొట్టమును చక్కగా అనుభవించుచున్నాడు.

ఇతనికి మంచి ఆకలి గలదు. చీర్లక క్రికి లోపము లేదు- ఏల ననగా అతని దంతము
మిక్కిలి బాగుగా నున్నవి. బాల్యమునుండియే వాటిని గుఱించి శ్రద్ధ తీసికొనినను.

మంచి దంతము లుండిన మంచి ఆరోగ్య ముండును. వ్యాధిగల పోరుకలన బాధ
గలుగుట మాత్రమే గాక, కాంతమును, చీర్లక క్రికి పోగొట్టును; వ్యాధికి మూల మగును.

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు నేటినుండియే ప్రయత్నింపుము. ప్రతి భోజనమునకు
తరువాత నీ దంతములను కొలిచాన్ డెన్టల్ క్రిముతో శుద్ధి చేసికొనుము.

దంతములు అడుటకు కారణభూతమైనట్టి పాదిన పారదోలును. దానియొక్క
ముఖ్య ఉపయోగము లేవనగా:-నోటిని శుభ్రపరచును, వ్యాధినిరానియక అటుంకపరచుటకై
మంచి ఆరోగ్యమును కలగజేయును.

మీ వాడుక అంగడినుండి కొలిచానును కొనుడు.

(ఏక)

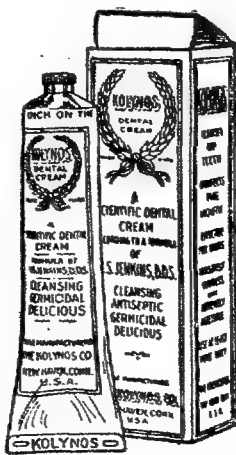
KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక నూతన ఏర్పాటు

మీరైన కొలిచాన్ పంజాబీకి మంచి
ప్యాకింగు ఆవశ్యముగా నుండవలెను.
గనుక నే కట్టబడిన మూత కనిపెట్టబడినది.
కట్టబడిన మూత పడిపోయి, అది గొట్టుమునకు
కట్టబడి యున్నది. కాలవారణము లేదు.
క్రిము కూడ చెడిపోదు.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.

Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

తామర తైలము - తామర, తిట్ట, గజికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పురితనాశకములగు చాల మంచిమందుతో తయారు
చేయబడి పాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమ్మతాంజనము డిపో, మదరాసు.

శాకాహారము

ప్రపంచమున హెచ్చుమంది శాకాహారము

శాకాహారమా? మాంసాహారమా?

అంగ్లాతివారు మాంసాహారమును వదలి పాలు, పెన్ను,
కోడిగుడ్డు, పండ్లు, పప్పుదినుసులు, మున్నగువానినే హెచ్చుగా
భుజించుట మంచిదని చాక్షురు జోషీయా ఓల్ట్రాఫిల్ట్రాగారు సిద్ధాంతి
కరించి జోషీయచు ఆసిద్ధాంతమును నిలువజేయుటకు ప్రపంచ
మునంతటిమానవులలో హెచ్చుమందికి మాంసాహారము ముఖ్య
ధారమా శాకాహారము ముఖ్యధారమామని కనుగొనుటకు
అయాదేశములందున్న (విటిషు) రాయబారులకు వ్రాసిరి.

ఆస్ట్రేలియాలో హెచ్చుమంది గ్రామములలో నీవనించె
దరు. వారికెవరికిని శాకాహారమే ముఖ్యధారము. ఆస్ట్రేలియా
దేశమునకు మొత్తముమీద శాకాహారమే ప్రధానము.

ఫిలిప్పీనుద్యుడక్షిణభాగములలో వ్యవసాయదారులు అందు
మందలములందు గోధుమపిండి, మొక్కజొన్న, జొన్న, చిత్తగ్గు
దు మున్నగువిటే ప్రధానాహారము. వారు మాంసాహారమును
చాల నరుదుగా భుజించురు. తెత్తుపురుషాంత
రముల నుండియు నీడధర్మము కంకపారంభర్యముగా వచ్చు
చున్నది.

జర్మనీలో నిపుడు మాంసము భోజనపదార్థములందు
ప్రధానమైదిగా నుండలేదు.

నార్వేదేశముననుద మాంసము ప్రధానమైన యాహా
రముకాదు.

పోర్చుగలు దేశమునందునుద బీదవారికి మాంసము
ప్రధానాహారముకాదు.

రష్యాలో మాంసాహారము మిక్కిలి తక్కువ. సంవత్సర
మునకు నాలుగుసార్లు ఉపవాసదినములు వచ్చును. అవి
మొత్తము 4 నెలల 15 రోజులగును. ఆరోజులలో రష్యాలో
వ్యవసాయదారులు మున్నగువారు మాంసము, కోడిగుడ్డు,
పాలు, పెన్ను మున్నగువానిని తినరు. ప్రతిబుధవారము నాడును
శుక్రవారము నాడునుగూడ వారు వానిని వర్జించెదరు. అవి
వారికి కవిత్రిదినములు.

రుషీయాలోని వ్యవసాయము మాంసము పెన్నుదును
భుజించరు.

స్వియజేశమున నూటికి 80-వేరేమంది వ్యవసాయదా
రులే. వారందరును కాయగురలనే భుజించెదరు.

స్పెయిను జపానదేశములలో గూడ మాంసమును నిత్య
మును ప్రజలు భుజించెడి.

అని ఆయాదేశములలోని రాయబారులు తెలియజేసిరి.

గా. శాస్త్రిగారు

గా. శాస్త్రిగారు 17 వ తేదీని సాంగ్లీలోని విల్లింగ్టన్
కాశేరి దర్బందిరి. అనంతరము బ్రాఫెసర్ సామె, సాంగ్లీ
సంస్థానాధీశులగు సర్ చింతామణి రావ్, ఆప్పా సామెజ్గా
న్యూసగిన విందును గ్రహించిరి. మధ్యాహ్నము సిటీస్కూలును
దర్బంది విద్యార్థులకు హిలో పడేశ మొసగిరి.
“విద్యార్థులను రాజకీయోద్యమమున
తీసుట ప్రవృత్తయ్యెను. విద్యార్థులు రాజకీయవిషయములను
పరికిలబుద్ధితో సత్యాగ్రహదర్శనము గ్రహించుటకు గురుంజ
పతు. భారతీయవిద్యార్థులకు ఇంగ్లండులోని విద్యార్థులకును
శేద మిచ్చుదియే. విద్యార్థులకుకాలమును వేర్వేరిన విష
యములు భావికాలమును పారత్యబాధ్యతలను నిర్వహించుటకు
నవకరించుననియు తెలిపిరి. సాయంత్రము మాంకర్ ఆనుష్టిడర
గారు శాస్త్రిగారికి తోటవిందొసగిరి. రాత్రి కే ఆర్. అ
శయంకరుగారి యింట భుజించిరి. బడియను, బెల్లముస్తేనర
లో చాలమంది శాస్త్రిగారిని వర్జించి ఢిల్లీకి బొంబయిమీద
గా 18 వ తేదీ యదయమున శాస్త్రిగారు ప్రయాణమైరి
తిగి యిచ్చటికి 19 వ ఫిబ్రవరీ కరుడెరుకు.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులసభ కే
కల 28 తేదీ సాయంకాలము గొల్ల 4 లకు బంధువు పుంమంది
మున జరుగును. గాన సభ్యులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

మోహిని తైలము

5 కులములు కల సీసా 1-కి అదాము 0-12-0 మాత్రకు
అమ్మతాంజనం డిపో, బొంబయి లేక, మదరాసు

లాహోరు, జనవరి 19:—యునైటెడ్ ప్రెస్స్ నివాసి
యు, ప్రపంచమున కార్మిక సౌభాగ్యస్థితికి చాలామీట
చుడెన్న డాక్టరు నకువుడ్ యెడ్డిగారు భారత ఖండము, జపా
ను, చీనా రాజ్యములు వెల్లెవ సుచరించి కార్మిక స్థితి నరయు
టకై విశ్వసితి. రేపు శుక్రవారము నాగపురము నకువోవుదురు.

కా ర్య క మ ము

స్వాగతోపన్యాసము

అధ్యక్షులు లా నవము వలంకరించి యుక్తించి విభజనగ నుత్త
శ్చరించిరి.

పొన్నల కష్టనివారణలకు సంయత కార్యవిధానము మార్చు
చును బాకు జెప్పిరి. కృత్తు లేదురును పనిజేయనాలరు. కావునను
కుమారులగ నేర్పడి ఆసంఘము చాక్ ఆఫీసు రేచిననుండి ఆ

శీర్షానములు

- మ. అడవులలో గుండె బిట్ట విరేణిపోవు మెనులతో వెంట కం
భయలను వారయవల నీవనుకలెను.

- పిదప ఆధ్యక్షులు కంప్లెషన్ తో సభ ముగిసెను.

శు 1 నాకు పెద్ద సంగతికొస్తే గానింక అందు పామి నేని ర
నాయకులు, మార్కసారాయణగార్లు నాకు బహుమాన చేసి
గుటకు తిగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. — ఒక విలేజు

నోటీసు

జనవరి 12 తేది శుక్రవారం, ఆంధ్రప్రదేశ్ 6 అకరపేజీలో మాచర్ల రామన్నకంపెనీని గురించి పేజీన నోటీసును రద్దుచేయడమయినది. అట్లానే యీ దిగువ ప్రకారం ప్రకటన చేయడమయినది.

మాచర్ల రామన్నకంపెనీలోను, మధురలోను, మాచర్ల రామన్నకంపెనీ అనుపేరుతో వ్యాపారం నడుపుచుండిన వాటాదారులు 20-12-22 తేదీన సదరు ఫరములలో వారికి ప్రుడేయావత్తుహక్కులు మాచర్ల రామన్నగారి కుమారుడు అయిన శివ చిత్రంబరయ్యగారికి వదిలివేసి క్రమమయిన దస్తావేజు వ్రాసియిచ్చినారనిన్ని అటువర్తిలా 21-12-22 తేదీన మద్రాసులోని నె 392 రు మింటుస్రీటు యిల్లున్నా నె 47 రు పెరుమాళ్ల మొదలి స్ట్రీటు యిల్లున్నా సదరు రెండు యిండ్లుసూత్రం ఈదిగువ సంతకంచేసిన శివచిత్రంబరయ్య ప్రయోగిని మిగత చీకటిమల్ల సంగయ్యగారికి మధుర మద్రాసుఫరం లకు సంబంధించిన సామానులున్నా సదరు ఫరం లలో రావలసిన బాకీలు వసూలుచేసుకొని ఇ వ్వ వల సిన బాకీలు ఇచ్చుకొని అందుల లాభనష్టములు ఆయనయే భరించేలాగున 10,000 రూపాయలకు విక్రయించి ఆవిక్రయ ఆస్తి లెక్క బుక్కులు వగైరాలు యావత్తు సదరు చీకటిమల్ల సంగయ్యగారికి పూర్తిగా వశపరచివేయ డమయినది. గనుక సదరు ఫరంలకు యివ్వవలసిన కావ సిన బాకీలకు చీకటిమల్ల సంగయ్య బాధ్యుడైగాని నాకు యెవ్విధమయినజోక్యము లేదని తెలుసుకో వలెను.

మాచర్ల శివచిత్రంబరయ్య

నోటీసు

మాచర్ల రామన్నకంపెనీలో వాటాదారుల గనుకమీద ఒకజంతుగను బొంబాయి, దాని బ్రాంచీలు బోలాపూరు, మద్రాసు, మధుర మొదలగు జాగాలలో వ్యాపారము నడుపుచుండిన (1) గునిశెట్టి రాజలింగము, (2) చీకటిమల్ల సంగయ్య (3) పెద్దలక్ష్మయ్య మొదలగువారు 1922 సంవత్సరము డిశంబరు నెల 21 వ తేదీనుండి వ్యాపారము చాలించుకొనినట్లు యందు వాలముగా అందరికిని తెలియజేయడమైనది. పైన తెలుపబడిన కంపెనీ యికముందు మాచర్ల రామన్న శివచిత్రంబరయ్య కంపెనీ అనుపేరుతో బొంబాయిలో మాత్రము వ్యాపారమును సాగించును. ఈదిగువ చీవాలు చేసిన వారు ఒక్కరే సదరు కంపెనీకి సంపూర్ణాధికారము గల య జ మా దు ను. ఆ య న కృష్ణయ్య గారి కుమారుడైన పెన్సిలక్ష్మయ్య గారికి జనరల్ పవ రిచ్చి లన తరపున పైన తెలుపబడిన బొంబాయిలో నుడు తన కంపెనీకి ఏజంటుగాను, మేనేజరుగానుండి వ్యాపారమును సాగించుటకు వారిని ఏర్పరచియున్నాడు.

పైన తెలుపబడిన రాజలింగము, సంగయ్య మొదలగు వారితో బొంబాయిలో గాని, మరి యె యితర స్థలములలోగాని ఎవరైనను పైన తెలుపబడిన పేరుతో యేలాటి వ్యాపారము చేసినను వారి పూచీపైననే చేసుకొనునట్లు యిందుమూలముగా తెలుసుకొనవలెను.

మాచర్ల శివచిత్రంబరయ్య

మాచర్ల రామన్న కుమారుడు

ధర్మగ్రంథాలయ స్థాపన

[యాత్రగిరి లక్ష్మీవెంకట రమణగారు]

అర్యులు ధర్మగ్రంథాలయ ప్రకటించినది మొదలు క్రమ ముగా నాగరికతను వృద్ధియొనర్చి తమ మేధాసంపద నత్రతీయ సు గావించిరి. యూరపు ధర్మము అనాగరికత కరములకు తోడ్పడ కన్పించి కన్యకాగ్రంథాలయలతో యడవులయ నంచరించు కాలమున భారతీయాయులు భాషాభివృద్ధి వెలిగించి ప్రపంచము నంతట ప్రకాశవంతము గావించిరి. ఇది యంతయు క్రీస్తుకు పూర్వపు ముచ్చటయే. ఆర్యులు తమ రాజకీయ పరిపాలనమునకు గ్రామము పునాదిగా నేర్పకచి దానిని మిక్కిలి బలవంతముగా నింపిరి. రాజకీయము గ్రామ జీవితము మాత్రము మార్పు చెందజాలదు. ఏ గ్రామతాత్పర్యము అగ్రామ పంచాయతీలవలన కన్పించుట బహుమతము. గ్రామపంచాయతీ సంఘమువారు తమ గ్రామములో నన్ను ధర్మగ్రంథాలయముల నెల్ల కనువివరింప తో పాఠించుచుండిరి. గ్రామప్రజలు తమతమ కృత్యలను చేసి కొనుట అవ్యవస్థ సహాయంలై స్వర్గోక్తము ననుభవించుచుండిరి. ప్రభుత్వము తమను మాయ కార్మిక కలవరములుగాని కృత్య లంతు పోలేగాని లేక ప్రజలు నుభమున నుండిరి. గ్రామముయొక్క స్థితిప్రభుత్వము కడపీసస్థితియందున్నది. జను అవ్యవస్థ కలవాడైతే తమధర్మప్రాణముల గోల్పోవుచున్నార. కృత్యల సరిపించిరి. పెద్దల యెడ గౌరవభావములేదు. ప్రజలు తమకాలము నంతట యరభ్యాసములందు కృతకాలక్షేపములందు పాడు చేయుచున్నారు. ఇట్టి దుస్థితికి భాషీసరేయే ముఖ్యకారణము. ఈదీక్షిలో గ్రామముల నుద్ధరించు పెద్దలు సమస్త యాత్రయందు చికిరి. జనసామాన్యమును జ్ఞానవంతులుగా నొనర్చి కలలలో యావ్యవస్థ సహకారమును నేపాభావమును తెలిపించుటకు సాధన భూతమగు నొకప్రతిష్ఠాపన స్థాపించబడిన యగర్వము న్నుది. తెలియలను సక్రమముగ నిర్వహించగలిగి యాకాలమున కనునొనర్చుటగా నుండునది ధర్మగ్రంథాలయ ప్రతిష్ఠాపనమేనని భూటావధముగా చెప్పవచ్చును.

గ్రంథాలయము కొన్ని సమయములందు గ్రంథములు భాషామూలము, మరికొన్ని తేటల గ్రంథముల నుండు భవనము నందు యావయోగించుట. ఈ వ్యాసమున గ్రంథముల భాషామూలము భారతీయమునకై. పుష్ట్యాదినుండి నేటివరకు వికసించిన విజ్ఞానము గ్రంథములందు దానియందుచేడినది. అట్టి ముద్రిత ముద్రిత గ్రంథములను యావయో చేర్చిన నది గ్రంథాలయమునకు. ఇట్టి గ్రంథాలయమును ప్రతిగ్రామమునకు స్థాపించి కన్యకలమున ప్రజలు జ్ఞానవంతులుగా నొనరించవలయుననే సంకల్పమునే గ్రంథాలయోద్యమమందు. సర్వజనులను జ్ఞానవంతులుగా నొనరించుటయే యావయోద్యమము యొక్క లక్ష్యము. కాన దాని పడి తోడి వారలను కాగుచేయ వలె న్నది. తమనైనను యా యావయోద్యమమును కారణము. మనజుని జ్ఞానవంతునిగా నొనరించి కేవలము కన్యకలవలమును పురుషార్థ ప్రాప్తి సాధకముగను చేయుటయే యా యావయోద్యమముయొక్క ప్రాప్త్యము. గ్రంథాలయోద్యమమును యితర వాదోద్యమము సిద్ధాంతములకు విరోధములేకుండ సమరసభావమున నడుపవలసిన భారము తమద్యమ కాదునైతే నిలచియున్నది. గ్రంథాలయము మన్ని మరయుట వారికి కరుణలవారికి నాగర్వ వంతముగా నుండవలెను. సమస్త యావయోద్యమములకు సంబంధించిన గ్రంథములను గ్రంథాలయమున నేకపరిచయించుటయే ఈ యావయోద్యమము లక్ష్యము. యావయోద్యమములకు సహాయము. ఆయా యావయోద్యమముల ఫలసిద్ధికి ప్రయత్నించు భారమును గ్రంథాలయము కహించవలదు. గ్రంథాలయోద్యమములెల్లాను సతతముగ్రంథ సమకాయమును చేర్చుట యలచును. వానిని తగు విధమున రక్షించుట యలచును. ఆ గ్రంథములను సర్వజనులకు అందజేయుటయందు నుపయోగపడే యం దుండవలయును. గ్రంథాలయపాలకుడు సతతము క్రొత్త పద్యముల నాకర్షించుటకు తన విధానము ననుసరించుచుండవలెను. కొందరు వివిధకార్యలను విసనోరుచుండుట. అట్టివారికి వార్తా కర్ర కలను చదివి వినిపించవలయును. కొందరికి కథలు వినుటయందు మిక్కిలి శ్రీతి. అట్టివారి నాకర్షించుటకు పురాణ పతనము మోగవచ్చును. మార్గము. ప్రతి గ్రంథాలయము క్రీస్తు బాపర నాకర్షించుటలకు చేయవలయును. వారి తలదాగించు పాత్రములను క్రీతికలను గ్రంథాలయమున సమకార్యకరము. పిల్లలకు కథలు వినుటయందును, అటలానుట యందును మిక్కిలి శ్రీతి. వారి యావయోద్యమము విద్యాబంధితము తెలిపించుట కనుకను అట్లును గ్రంథాలయమున

యంపనము. వ్యాసమున కొకతూరియైనను, పిల్లలకు మంచి కథలను చెప్పుచుండవలెను. కథలమూలముననే వారిలో స్వాధ్యైత్యము, సేవానిరతియు, భక్త్యనురాగములను పుట్టించవలెను. గ్రంథాలయమునకు రాజవారి కడత గ్రంథాలయ సేవకులు గ్రంథములు కొనిపోయి చదివి వినిపించవలయును. గాని నీటివలెనే గ్రంథములను ప్రతివానికి అందుబాటులో నుండవలయును. భవిష్యత్తు లేనివలెను నయినను తమకు కావలసిన గ్రంథమును తెచ్చి చదువగలరు. వేదవతు ధర్మ గ్రంథాలయమే కరణ్యము ధర్మ గ్రంథాలయము సర్వజనులయొక్క స్వర్గ కళాశాల గ్రంథములు ఆత్మరక్షానము కలసాటి మాత్రమే యుపకరించును. నిరక్షులకు వేదమార్గమున జ్ఞానము నొసంగవలెను. అట్టివారికి మాజను లాంతరు మూలమున నూతన భవయములను దృష్టించరము గావించవచ్చును. ఉపవ్యాసముల మూలమున విషయములను వినిపించవచ్చును. సైనికులకులల జనసామాన్యము శృంగారము, పౌరకామిక విషయముల నెన్నిటిని తెలిసికొనవచ్చును. తనకాతీయ ప్రదర్శనములగు బొమ్మలకు భాగవతముల మనశ్చరాణ పురుషుల చరిత్రమును ప్రజా సామాన్యము నకు చక్కగ బోధించగలవు. పక్షిలను కన్యకాదీ పసిచేయ కలసిన యావయోద్యమ గల హాలికారి కొంత గౌరవిపాతకములు స్థాపించి విద్యను గలుగజేయును. అందులను గ్రంథాలయ సేవకులు నిచ్చు వాత్సల్యమునకు సహాయము చేసిన వారగుదురు చదువనేర్పవారికి కరణ్యముల ప్రకటించి విషయముల గరుపరచును. బాలరలో వ్యాసరచనయందు పోటీ పరీక్షలు జరిపి బహుమతుల నొసంగవచ్చును. ఆంధ్రదేశములో నుండు కొన్ని గ్రంథాలయములవారు అన్నదాన సమాజములను నాటక గ్రంథములను గ్రంథాలయముల కనుబంధముగా చేర్చుచున్నారు. మరి కొందరు ఇతర యావయోద్యమముల ఫలసిద్ధికి ప్రయత్నించుచున్నారు. అందులను గ్రంథాలయము క్షీణించుట సరియటయే తమను సంధించు చున్నది. కావున గ్రంథాలయోద్యమ ఫలసిద్ధికి ప్రయత్నించవలెను యావయో సర్వజనులకు విద్య గరవుటయందు అరలించివడగు మార్గములను మూత్రమే చేపట్టవలయును. ఆంధ్రదేశమున దుండలను వెంటనే ధర్మ గ్రంథాలయముల స్థాపించుట సాధ్యమగు ఐదికాదు. కనుక ప్రతికండల సంఘమువారును కొన్ని సంచార గ్రంథాలయముల నొనర్చుటగావించి గ్రామముల వెంట పంపు చుండుట మిక్కిలి యావయోద్యమము. సర్వజనులకు గ్రంథముల సంపదేయటయందు సంచార గ్రంథాలయములు మంచి సాధనములని పాశ్చాత్య వాదుకు లంగీకరించి యున్నారు. సంచార గ్రంథాలయముల యొక్కప్రవృత్తి గూర్చి బ్రహ్మచర్యగారిట్లు చెప్పిరి. "గ్రంథముల మంచిచెడ్డలను విభజించవలసిన యవసరము చదువరుల బంధుడు. పండితులగు వారే అపనిని తెలిసికొని చదువరులకు గర్హితములనే పంపుచుండురు. జనసామాన్యము గ్రంథాలయమునకు పోకకర్తలేకయే తమ గృహముల కదినే మంచి గ్రంథములను పొందగలరు. ఇట్టి అడ్డగాని, తీరపుకట్టుగాని నక్కరలేకయే గ్రంథముల పండిత వచ్చును. సంచార గ్రంథాలయము తమను తిరుగుచుండుటలను ప్రజలలోనుండు సారస్వతాభిలాష యునుమడించును. విద్యాభిలాషగల సమీప గ్రామములకు నేపాభావము తెలిపించును. సంచార గ్రంథాలయము పోవు ప్రతిగ్రామము నూతనవిద్యాస్థానమై భరగును. ఈ యావయోద్యమము నందు ప్రజలకు కొలదికాలములోనే సానుభూతి జరించును.

అమెరికా గ్రంథాలయోద్యమ వాదులకును దాక్షులు మెచ్చి చెప్పియున్నారు. "ప్రతిమనుషునికి నాల్గవ దశమందు పాతకాల మూలమునను, పెద్దవాడైపిమ్మట ధర్మ గ్రంథాలయ మూలమును ప్రభుత్వమువారు విద్యగరవుట తమ విధి. తమవిధియే కాక పరిపాలన సౌకర్యముకొరకును, రాష్ట్ర సురక్షితమునకును మిక్కిలి యవసరముగి.

బాపర విద్య పాతకాలతో పూర్వరూపముకాదు. చదువుట, వాదించుట, తక్కువేయుట మాత్రమే విద్యకాదు. విద్యాధిజ్ఞానమును సంపాదించుట కిది యంతరంగము. అనవచ్చును. విద్యాధిజ్ఞానంబాదనాభిలాషిగా తయారుచేయు పాతకాలయే ఈ రైపు పాతకాల యనవచ్చును. గ్రంథాలయము పాతకాల విద్యలోనుండు బోధములకు పూర్తితయ్యుటయేకాక తన యగ్రత కనుకను విద్య నిచ్చి జ్ఞానమును పూర్తిచేయును. పాతకాల విద్యాధి, చరిత్రనుగూర్చి నిజమిత పాతకపు స్వకమునకు చదువును. పాతకాల గ్రంథాలయమునగల యితర చరిత్ర గ్రంథముల చదివినగాని అతని కావినయము కమగ్రహణగా తెలియదు. ఆ విద్యాధి తన జీవితమున నేరని కృత్రి నతలించివలసిన

శేషాద్రి } తానానరేం
 ౧౪౪౫ }

భారతజాతీయ ఋణము

భారతీయ నిరాకరించుట

(యంగు ఇండియా)

ఇక మీద భారత ప్రభుత్వమున కొనసాగి ఋణమునకు ప్రజలు భాగ్యతను కలిపింపజాలరని హెచ్చరింపవలెనని నేను గావించిన నూతనము కాంగ్రెసు పార్టీయవలెనని సమాజముగ నే ఈ నూతన పరిహాసమును పాత్రచయ్యెను. కాని పరిహాసము మన ఆర్థిక చిట్కలనుండి మనల రక్షింపజాలదు. ఇట్టి పరిహాసమునకు పాల్పడవలసి యుండునని నాకు సంపూర్ణముగ చెలి యును. తర్క పాండిత్యముచే నిజవిషయముల కష్టించుకొన జాలము. కాని పరిహాసమునకు తక్కువ గలవు అందుచే నది నిజమగు విషయములను క్షయముజేయుదు. అంతర్జాతీయ వ్యాయ సూత్రములకు పరిహాసము: యుక్త క్రియయ్యయ్యెనె - భీకరభారత దేశమునందు ప్రజాభి సాయమునకు కృతిరేకముగ సేవర్చుటకు నికరర సైనికవ్యయమును, సమములను సైనికలక్షణములు గల నివిలువగలవా కాభా వ్యయమును గాంచెను, ప్రతివత్సరమును ఋణముల నొనర్చెను, దుష్కరములనున్నుల పడించెను, ఆ యవ్యయ ట్టికయందలి రెండుభాగములను సమానమొనర్చు విధానమును గాంచి - దుష్కర కష్టలగునట్లు నవ్వును.

ఈ తీర్మానము సంగతించుటవలన, కాంగ్రెసుయొక్క భాగ్యతాపిత వర్తనము: యుక్త ద్వంద్వంబున ఒకభక్తిక వ్రాసెను. కాని, ఋణములను ప్రభుత్వ సాధారణ వ్యయములకొరకు వెచ్చించరాదనియు, తాత్కాలికముగ భారత ప్రభుత్వమువారి కలంబించిన యావిధానమును సంపూర్ణముగ నిరసింపవలయు ననియు నాపత్రిక ఆవ్యాసమునందే కొన్ని వంతులకువార నొప్పుకొనఁచుచున్నది. భారత కానకభూమిలో విరోధియను సభ్యులలో కొందరు నక మాంటాగూ వెబ్బుగారు భారత సైనిక వ్యయమునుకొనించి ఇట్లుచెలిసిరి. "ఇట్టి వ్యయభారమును భారతదేశ మొంటిని భరింపజాలదు. గత విమోచనములకుండి యా కరుణగా భారతదేశ ఆదాయముకంటె వ్యయము చాలా అధికముగనుండెను. వ్యయమునకు సరి సగునిధమున ఆయము సభి వృద్ధిపడఁచుటకు ప్రతివత్సరమును మన్ను లధికము చేయుటయందెను. కాని ఆయముమాత్రము తగ్గుచుండెను. కానకభూమిను ప్రభుత్వమువారి కలసి, ఆర్థిక కృతవర్తనములను చక్కచెట్టు టకు ప్రయత్నించనియెడల భారతదేశము త్వరలోనే నివాలా నీటికి వచ్చును."

ఈ సందర్భమున నిజమగు విషయములను పరచివేయి ఒకపత్రిక ఇట్లు వ్రాయఁచుచుండెను. "మనమొనర్చు ఋణములు సామాన్యముగా రైల్వేల యభివృద్ధికిని ఇరిగేషను సదుపాయముల కభివృద్ధిజేయుటకును వెచ్చింపబడుచుండెను." చనిటిభూములను బాగుపరచుట, గొప్పగొప్ప కేరీయ పరిశ్రమల స్థాపించి పోషించుట, ఇరిగేషను వనరులను గల్పించి గయభూభూములను సేత్రవస్థములకు వచ్చునైపులతో నభివృద్ధిపరచుట మొదలగు భార్యములకు గావించు ఋణముల భాగ్యతనుగూడ నిరాకరించెదవామని కొందరు ప్రశ్నించుచుండిరి. మీరు మనస్సు గలను చిత్రించుకొనిన చిత్రపటములు బాగుగనే యున్నవి కాని కావ్యాచార్యుల నిట్లు భయపడుటలేదు. రైల్వేలు రిప్ప మిగిలిన పత్రికలకు ఇరిగేషనులను గావించుటకు ఋణముల మొత్తమున్నయు రైల్వేయభివృద్ధియలపై మోపబడును. భారత ప్రభుత్వమువారు వ్యయపట్టికకు వానితో నెట్టి నశుంధమునులేదు. ఒక నిదర్శనమును జూపెదము. 1920-21 సం॥నందు 298 క్రొత్త పాడుగులను నూతన రైలుపార్శము నిర్మింపబడినది. ఇందులో దాదాపు నగముకంటె సధికభాగము సైనిక సదుపాయములకొరకు నిర్మింపబడినది. మిగిలినభాగము ప్రాంతీయము. మీ కగువ్యయమును ప్రాంతీయము కంపెనీలుగాని లేక వ్యదేశ స్వదేశ సంస్థానములుగాని భరించుచుండును.

సంపూర్ణముగ సైనిక సదుపాయములకొరకు మాత్రమే నిర్మింపబడిన వార్త వెబ్బరక ప్రాంతీయము రైల్వేయొక్క వాని వ్యయమును, సైనికవ్యయమును వాటితాలోనికి జేర్చుటకు మామగా ప్రతిఫలమునిచ్చు పట్టికవత్సరము కాభావ్యయముల వాటి తాలో జేర్చబడినది. ఈపరిశీలనల నన్నిటిని వాసాంశము కరిగో ఢించినవాడు - మీరు అసహాయవాదులుగారు - ఇండియాను రైల్వేల నికా ణములకొరకు ఋణముల నొనర్చుట మానివేయవలెనని స్పష్టముగ దిను యభిప్రాయములను వెల్లిపుచ్చితి. ప్రస్తుత విధానమున కాభ్యయము సాగుచున్నయెడల యుద్ధములచే భాగ్యల కలదునున్న భారతీయులు, ఋణముల భాగ్యతను నిరాకరింపక తప్పదు. అందులకుగాను ముందుగ నె అందరిని హెచ్చరించి ఇంకను ఋణముల భారమును ఆపుటకు యత్నించుట యాచిత మా లేక ఈదివాళావిధానము పరిపూర్తి సంతకంప సాగింపుట యాచితమా యనవలయు ప్రస్తుతప్రశ్న. స్వాతంత్ర్యమును గురించి తలంచుకొని నందులకుగాను వానినిను లెక నుదాహరణిహాస మొనర్చుకొనవచ్చును. ఇంతయెల, వాడుక ప్రభుత్వ పాతకాల విధ్యను వదలవేయవలెననియు, వ్యాయవాదులు వాచ్చి యుద్ధానములను బహిష్కరింపవలెననియు ప్రధానమున నూచించినవ్యయం కొంద రాహువదాను సంపూర్ణముగ పరిహాసపాత్రములకు వలంపలేదా?

కాని ఒకవిషయమును మాత్ర మెట్టిసంకేతమునును నుండె రాదు. స్వరాజ్య మనగా, మనదేశమును మనము పరిపాలించు కొనుటయందలి భాగ్యతను గుర్తించుటయే. అందుచే ఇట్టి భాగ్యతను నిర్వర్తించుట సాధ్యము గావలెన్న మనమాభావ్యతకు వసించునవ్యయం ఇందుల కనుకూలమగు పరిస్థితు అందు అవునరము.

నిష్పక్షపాతుల అభిప్రాయము

కె. టి. పాగారు బొంబయి విశ్వవిద్యాలయమునందు అర్థకాన్త్రమండెను. రి. టె. చి. మెంటు కమిటీసంఘమువారికి నిజించుటకుగా నియన ఒక వాక్యానుమును తయారుజేసెను. వాతీర్మానమున కరివాసించువారందఱును దానిని జరుపుట యుచితము. పాగారు అసహాయవాదులుగారు. వాచిచ్చిపుస్తకమును జూడజాలనివాడు తగ్గింది కుండానును పరిశీలించిన చాల నువ్వెవ్వరముగ నుండును.

1905-06 సం॥ములో భారతసామాజ్యముయొక్క - ఆంగ్లేజీకముందు రాష్ట్రములందును గలసి - వ్యయము మొత్తము 106 కోట్లు. 1920-21 సం॥న దీ మొత్తము 282 కోట్లయ్యెను. అనగా రెట్టింపుకంటె అధికమయ్యెను. 1918-14 సం॥లో దీ మొత్తము 125కోట్లు. 1920-21 సం॥నందలి వ్యయము 1918-14 సం॥ వ్యయముకంటె నూటికి 80 శంతున హెచ్చెను.

1918-14 సం॥ములో సైనికవ్యయము 82 కోట్లకంటె కొంచెము తక్కువ. 1920-21 సం॥ నం దీవ్యయము 94 కోట్లకంటె కొంచెము హెచ్చెను. 1922-23 సం॥ ఆయవ్యయ పట్టికయం దీవ్యయము దాదాపు 75 కోట్లుండునని అంచనా జేయబడినది. అనగా సామాజ్య వ్యయమొత్తమునం దీయొక్క భాగకొరకే నూటికి 52 చొప్పున వెచ్చింపబడుచుండెను. దీని ఇంకను, ఋణములకు చెల్లించుటకే కడ్డిమొదలగు వానిని జేర్చువలెను. రైల్వేలు, ఇరిగేషను మొదలగువానికొరకు గావించబడిన ఋణముల మొత్తములకడయే, ప్రత్యేకము గ సైనిక వ్యయములలో గలిగిన లోట్లను భర్తీజేయుట మొదలగు, ప్రతిఫల రాహిత్య కావ్యములకొరకు గావించబడిన ఋణముల కడ్డి కొరకుగాను 17 కోట్లను చెల్లించవలెను. ఈ 17 కోట్లనువై 75 కోట్లకు కలుపవలసియుండును. అనగా ఆయవ్యయపట్టికలోని ప్రభుత్వమువారు మొత్తము 128 కోట్లలోను 92 కోట్ల రూప్యముల సైనిక కాఖకొరకే నీ వత్సరము వెచ్చింపబడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఆదాయమునందు దాదాపు నూటికి 80 చొప్పున సైనిక కాఖకు వెచ్చించుచుండిరి ఆంగ్లేప్రభుత్వము లెక సైనిక, వాకా, విమానదళముల కడ్డి కొరకును ఋణముల కడ్డికొరకును లెక ఆదాయమునందు నూటికి 45 చొప్పున 40 శంతున తక్కువగా వెచ్చించుచున్నది. కనడా నూటికి 20 చొప్పున వెచ్చించుచున్నది.

భారతదేశముందున్న కలూముల వ్యయమునం దొకభాగ మొనగు గ్రేట్బ్రిటను వసించుటలేదు. వినును ఎవరుకమిటీ వారు. భారతదేశముందలి పటాలములను సామాజ్య సైనిక కాఖయందలి యొక భాగముగ నే కరిగి: పరచెను. తమ నివేదికము నందు వ్రాసిరి. భారతదేశమున కవసరమైనదానికంటె సర్వధిక మైన మూలబలము కావ్యతముగ పోషించబడుచుండెను. 1917 సం॥ మార్చియందు అనుమతించబడిన 11000 మిలియను నగరముల "కానము"ను 1918 సం॥ సెప్టెంబరునందు తిరిగి అనుమతించబడిన 45 మిలియను నగరములవల్లను భారత సైనిక మూలబలము యొక్క వ్యయము, సంగ్రామపూర్వ వ్యయముకంటె నూటికి 50 చొప్పున హెచ్చెను. సంగ్రామములకు గావించబడిన వ్యయ మంతయు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వసించుట వ్యాయము.

కంపెనీ పాలనకాలమునందెయు నిపుటివరకును, సంగ్రామసమయమున సెలవేయెత్తెను సైన్య మకసరమో, కాంతిసమయమునందు గూడ సెలవేయెత్తెను అంత అధిక మొత్తమునే మూలబలముగ ని పరచుచుండెడిది. ఇదియో ఈఋణముయొక్క మూలకారణము. సంగ్రామసమయమున కధిక సైన్య మనియు కాంతి సమయములందు కత్కర సైన్య మనియు విస్తరింపలేదు. ప్రజలకాయాధముల నొసగుటగాని వారికి సైనిక లక్షణము నొసగుటగాని లేదు వాటియొక్కయంతయు మూలబలమువై ననే ఆధారపడియున్నది. ఈవిధానమువలన వ్యయభార మొక్కటియేగాక, భారతీయుల రెప్పటికిని తమ రక్షణను తాము గావించుకొనలేని అసమర్థముగ నొనర్చుచున్నది.

కంపెనీపాలనము నుగియునప్పటికి జాతీయ ఋణము 50 కోట్లు. ఇది భారతదేశమున జయించుటకుండు బ్రిటిషు వారు వెచ్చించిన మొత్తము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కంపెనీ నీనుండి పంపాలనను తాము దీసికొనినవ్యయం కంపెనీవారికి 12 మిలియను సరసుల భృత్యము నొగిరి. ఈ 12 మిలియనుల సరసులవై వై 60 కోట్ల రూప్యములను కలిపి భారతజాతీయ ఋణముగా విధించిరి. తనను జయించినవలన కయిన వ్యయమును భారతదేశము సంపూర్ణముగ చెల్లించె నని ఇందుకలన విస్పష్టమగును.

1914 సం॥ నందు భారతజాతీయసామాన్య ఋణముయొక్క మొత్తము 20 కోట్లు ఇప్పు డీ మొత్తము 500 కోట్లకొరకు హెచ్చెను. ఇదంతయు విరోహ సంగ్రామములనక హెచ్చెను.

పాగార్జునుడునువూర్వ వ్యయమైనట్టియు, హెచ్చయినట్టియు, దాత్యంతమైనట్టియు, నిజమగు సామాజ్యసాధర భావయుక్తమైనట్టియు, నిష్కాపట్యము కమెనట్టియు మార్గము నవలంబింప నెంచినయెడల బ్రిటను, తనకొరకును తన లాభముకొరకును గావించబడిన ఋణముల నన్నిటిని దానే కలిపింపవలెను. "ఇప్పుడో, కొంత కాలమునకో, అంతర్జాతీయ ఋణములను రద్దు గావించుకొనక తీరదు." "జాతీయపక్షమునందలి అతివాదులు ఈఋణభారమునకంతకును తగిన మందగు, జాతీయఋణముల భాగ్యతను నిరాకరించు విధానమును అవలంబించుటవలన గలగు విపత్తుయందే తప్పించుకొనవలె ననినయెడల, అతిరకాలములోనే, ఫలరాహిత్య కావ్యములకొరకు గావించబడిన ఋణములను తుడిచివేయుట అవసరము."

సి. రాజగోపాలచారి.

రాజమం ద్రిక్షాసీకేసు

ఫిబ్రవరి 7 వ తేదీకి వాయిదా వేయుట

(స్వకీయవిలేఖరి రాజమం ద్రి)

రాజమం ద్రి మాసీకేసు విచారణ తిరిగి 7 వ ఫిబ్రవరికి వాయిదా వేయబడినది. ఆరవముద్రాయు యగు లక్ష్యజాచారికి చాల జబ్బుగానున్నది. సెంట్రలు జైలు ఆకుపత్రిలో నారడు కైద్యచికిత్స పొందుచున్నాడు. ఆరడు జీవించుట కూడ కష్టమని పలువురు చెప్పుచున్నాడు. మిగిలిన ముద్రాయలు సెంట్రలు జైలులో నుంచబడిరి.

పి. రామచంద్రరావుగారు

రాజమం ద్రివరమున పీకేశలిగొన్నత పాతకాలయందు పూర్వము కొంతకాలము మతమును బోధించు ఉపాధ్యాయులుగా నుండి నిష్కాత్యుద్ధరణాభివృద్ధికిని గౌరవములకును విశేషముగ పాటుపడిన శ్రీయంత పి. రామచంద్రరావుగారు గయనుండి తమ స్వగ్రామముకు మంగళూరుకు వెళ్ళుసందర్భమున నిచ్చట నొకమాదుడిగిరి. వీరిద్దఱు నుండుటను జాతీయవిద్యాలయమునకు త్రిప్పిపాలుగా నున్నారు. 16 వ తేదీన వీరి మిశ్రులు వీనితో కలిసి యొకభాయాపమును దీసికొనిరి.

మ చి లీ ప ట్ట ణ ము

స్వకీయ విలేఖరి

జనవరి 18: - శ్రీ ఆంధ్రజాతీయకావాల సెలవుల అవసరమున వై కళాకాల 17 వ తేదీన తెరువబడినది. నరంబు మాసములో వచ్చిన గాలివానవలన వడిన కడంగి సాగి, రంగులకాల మొదలగువానిని కాగుచేయుచున్నాడు. మ్యునిసిపాలిటీవారు వై కళాకాలం యంతకును ముందీళ్ల నైపులను యుచ్చియుండఁపొనట మిక్కిలి విచారకరము.

విచారకరమగువార్త

నిన్న సాయంకాలము నుదాత్త 5 గంటలవరకు పోలీసు వైపును కిక్కిరగానున్న మూలై నాగభూషణంగారి తాటియాట యెల్లు అంటుగిని మందుచుండటచే ప్రక్కనున్న మరయొక గుడిశెయు రెండుమాడు కొబ్బరి చెట్టును అంటుకొనెను. అంతంటియందు వాలుగు సంవత్సరములగుల తాటిక యొకరై నిడించు చుండెననియు, ఆచుంటలో కాలిపోయె ననియు తెలియుచున్నది.

అనకాపల్లి

అసహాయవాదులను ఆంధ్రజాతీయసంఘసభ్యులు నకు శ్రీయంత కళ్యాణ అప్పలనర్సయ్య పంతులుగారు నిన్ను జాతుద్ధరణచేయ సమకట్టి కాంగ్రెసునిధులకొరకును (అస్స) క్యతావోషమును పాటింపక యిటీయ యాభురజాలక సంఘ నిత్యమితనిమ్మ జాతీయభ్యుత్తై న జంగారు గంగయ్యగారు స్వగ్రామంబగుంటచే వారిభార్యకృతమున అప్పలనర్సయ్యగారి స్వకాభివృద్ధిగు యాజ్ఞకల్ప వ్రాహ్మణులను నుజూకు వదిలించిని వెంటబెట్టుకొనికెల్లి గంగయ్యగారి భార్యచే వారికి గోవానము నున్నదానము, కన్త్రదా.ము తెండలకుదానములు కేయించి పిచ్చుట మకరసరికాంతి పుణ్యకాలపూర్వవిశేషమున గంగయ్యగారి అధికము గోదావరి తీరమున యధానిశితా కేయించి యీ గ్రామమున నిమ్మ జాతులకు హెచ్చరిక కలుగజేయు చున్నందులకు /వారికి మాకాంగ్రెసుకమిటీపక్షమున శంకనము లప్పింతుంచున్నాడను.

చిరంజీవిరావు,

సెక్రటరీ అనకాపల్లి కాంగ్రెసుకమిటీ.

ఆంధ్రగిర్వాణ విద్యాపీఠము

ద్వితీయ వేదకాశ్రమ పరిషత్తు

కొత్తూరు కార్యదర్శి నివేదికనుండి ఈక్రింది భాగములు ముద్రితములు:

గత సంవత్సర పరిషత్తు శ్రీశ్రీశ్రీ బ్రహ్మసంపద సరస్వతి స్వామిలవారి యాశీస్థ్యమున దుర్బలసంవత్సర పువ్య కుష్ఠరే కాశి (వైకుంఠదేవాలయ) నాడు జరిగినది. అదియే పథము పరిషత్తు.

గత సంవత్సరము పరిషత్తునకు వెచ్చించబడిన సామ్యము 1608-86, ఆ సామ్యములో కనూలైన సామ్యము 280-0-0, విగతిన సామ్యము 1000-0-0, అప్పుగానే నిర్మియ్యబడి. గత సంవత్సరమున బరిషత్తుకు బూర్వము మేము సామ్యములోనున్నాము. నలుగురునుగ్గురిచ్చిన మొత్తములకు కడప సామ్యములను శ్రీయత భోగకాశి కోడండకామ అయ్యగారు పెట్టబడిపెట్టారు. ఆ సామ్యములను నీ సంవత్సరములో బరిషత్తు జరిగిన వెనుక చంబాలములమున వనూలు చేసి వారినివారి కిచ్చివేసినాము. ప్రారంభించుటకు గారకులైన శ్రీయత దురీనేటి శేషగిరికాపురములగాకెని వానినిగర్వహించుటకు నాధారభూతులైన శ్రీయత కోడండకామయ్యగారికి నివేదికములను బరిషత్తుకునుగ్గురిచ్చిన గృహము. సామ్య చేత లేకుండు గతసంవత్సరమున బరిషత్తు నిరాధారముగ ప్రారంభించుటకు వచ్చుటచేతను నీ విధముగకార్యమున కదియే ప్రథమ ప్రయత్నమునుగ్గురిచ్చిన గతసంవత్సరమున గాని యనివార్యములగు తొట్టుగిరిగిని. ఈసంవత్సరమున నవి కొంతవరకుగూడ దీనికొన గలిగియున్నది చెప్పబడు సంవత్సరమునాము. ఈసంవత్సరమునను నీవరిషత్తు మేమునుగ్గురిచ్చిన క్రమము గ జరుగ లేక పోవుచున్నామని చింతిల్లుచున్నాము. దానికిగారణము మాకార్యదర్శి యగు రత్నాచర గౌరవములనుగ్గురిచ్చిన రావుగారి కార్యదర్శి మా సమూహంబును జట్టుచుండియుండి పనిచేయుటకు కల కాకము లేక యుండుట. అటుచేయుటనే వారును శ్రీయత కోడండకామయ్యగారును కలిసి తిరిగి యాపనికేటాని పరిషత్తు నిరూపమున మీరు కావగలిగారు. ఇంక తీసి జయముజయము భారము సభ్యులమీద నున్నది.

గత సంవత్సరమున వార్షికములు వాదాపు రు 1000 ల వలకును వార్షికములు చేయబడినవి. వానిలో కొకటి రెండు తప్పక గడచుట యంతరమున వనూలు కాకేదు. వనూలు కాక పోవుటకు మా ప్రయత్నములనుగ్గురిచ్చిన గౌరవములనుగ్గురిచ్చిన వెప్పలయును. ఆవార్షికము లన్నియును పెట్టబెట్టినది యెచ్చె దరుగాక యని వార్షికములనుగ్గురిచ్చిన గౌరవములనుగ్గురిచ్చిన ఇయ్యది కేవలము వార్షికములనుగ్గురిచ్చిన యాధారములనుగ్గురిచ్చిన నిలుగదర్శము లేకపోవుటచే దగులనో తప్పనో యనువాద కార్యకర్తలను చీలించుచుండును. ఆవాదలను లేకుండచేయుట కేకాభిమానుల పని. ఈసంవత్సరము మేము దీనిని కాశ్యరముగ గానున్న గౌరవములనుగ్గురిచ్చిన ననునట్లుటకు దగిన కథకమునొకదానిని సభవారి యనుమతికి లోబడి నిర్మించితిమి. దానిని బురస్కరించుకొని కొంతవరకు గార్యమును గూడ నడిపితిమి. ఈపరిషత్తు నీరీతిని చిరస్థాయిగ జరుపదలెన్న సభము రు 5000 లు వార్షికాదాయ ముండవలెను. ఈయెదువలెను స్థిరపాధిని సాధించి యగుటకును వార్షికముల మూలమున సంపాదించు వెంటితిమి. ఈవార్షికముల భారముగ నుండవలెనుగ్గురిచ్చిన సంవత్సరమునకు రు 10 లకు దక్కుకాకుండ నుండవలె నని యనుకొనితిమి. పరిషత్తుభానిర్యామమునకు స్వయము పీఠం డిక బాలకలకుండవలెను నని మా సంకల్పము. సామాన కేవల రూపాయలకు దక్కుకాని చందాల నిమిత్తమందలెనును పరిషత్తుకార్యసభలలోని సభ్యత్వమున కభ్యర్థులుగా నిలిచి యెచ్చె కలను గాంచుట కర్హులుగా నుండవలెయును. సంవత్సరమునకు రు 1000 లు చెల్లించువారెన్నిక లననరము లేకుండ పని పత్సరముల పర్యంతము సభ్యులుగా నుండవలయు. రు 200 లు గాని యంతకుమించిగాని వార్షికముల నిమిత్తమారు యాభిజ్ఞానభ్యులుగా నుండురు. రు 500 లకు దక్కుకాని వార్షికముల నిమిత్తమారు రాజిపోవకులుగా నుండురు. ఇట్టి మూత్రములను గొన్నింటి నీసభవారి యనుమతిని పొందు నియమమునకు లోబడి నిర్మించుకొని సామ్యకనూలులకు గూడ ప్రారంభించితిమి. అట్టి పార్షికపాతలను నూటయేబదిమందివలకును నీమాసముదిగము లోకే కర్పించితిమి. వారందరితోడను వైక జెప్పిన నియమము

మునుగ్గురిచ్చిన కొనసంవత్సరము నని వదుగురి యభిప్రాయములనుగ్గురిచ్చిన స్థిరపదుగురియును జెప్పి పటి వారిని సభ్యులుగక జేర్చుకొంటిమి ఇందులో గౌరవమునకు వనూలైనవి. కొంతవరకు కలను వనూలు కాకలనియున్నది.

(ఇప్పుడే వేదకాశ్రమ పరిషత్తు రూపు సంవత్సరముల జరుగుటకును మనకు వేదమున నేయేవిద్యలు భలములై యున్నవో యేయేవిద్యలైతెంతవరకు జరిచియున్నవో తెలిసికొనుట కల కాకము కలిగినది. లేని విద్యలను మనదేశమునకు సంపాదించు మార్గములనుగ్గురిచ్చిన సాధించునుపామును తెచ్చియో కొంతవరకు జోధపడినవి.)

వేదవిద్య యెచ్చెటికినిగాని యెచ్చెయధ్యాపకమునకును విశేషము నుండి విద్యార్థులకు చాతములు జరుగుట సంభవించును. అదియేటితోకే తెప్పలననవిద్య పదుగురికంటె పెక్కుదు మంది కొక్కయెడలచాతముల జరుగుట దుర్బలము. శ్రీయత పల్లూ నూర్యకారాములరావు గారినుమ మేటికో వ్రాసిన మాదిరిని వేదాధ్యాపకుని యిల్లు పాతకాలగా నేర్పదలెను విద్యా పీఠము కటి యేర్పడి యుండి దానికి సామ్య సంపాదనయెడల వేదాధ్యాపకు లిండ్లు గడల కుండక దురుయిండ్లకడ నే యుండి పాఠములు చెప్పవచ్చును బ్రహ్మవిద్య యాములమున నేయభివృద్ధియందు మార్గ మేర్పదలెను. అందులకే మే మిసువత్సరము వేదాధ్యాపకు లెంత ముది విద్యార్థులను బాతము చెప్పి తీసికొని వచ్చిన నన్నిరెండు రూపాయలనుగ్గురిచ్చిన వారికిని తలకొరూపాయలనుగ్గురిచ్చిన విద్యాధికిని యెచ్చెట కేర్పాటుచేసి ప్రకటించితిమి. పిన్నవయసు వా రెవ్వరును వేదవిద్యభ్యసించుట లేదు ఇప్పుడున్న వారంతరింపిన వేదమున వేదవిద్య తేవంతవోవును.

ఉన్నవిద్య యెచ్చెను వాచాధ్యాపకము నీర్పియున్నది. ఈపాఠాధ్యాపకమున నొక్కయజుర్వేదము మూత్రమే వ్యాపకముగా నున్నది. ఋగ్వేదము సక్పలేకది. సామవేదము మృగ్యమైనది. అథర్వవేదము లేనేలేదు. వేదాధ్యాపకులకు లెట్టకాని వనిగాక గన్నట్టుచున్నది. ఎక్కో వలగులెదుగురు వివాదమున కర్హులు చెప్పవారు వేదమున తేవట్టె గన్నట్టుచున్నది. కాశ్రమములలో వర్గవ్యాకరణములు మూత్రమే నీర్పియున్నవి. శ్రీ పితాపురము మహాకాశావారి యనుగ్రహమున వేదాంత కాశ్రమమునాడ నచ్చటచ్చట దలమాపుచున్నది. మేమిసువత్సరము మిడివెట్టబడితిమి. అది యంతరించిన వర్గకాశ్రమమునకును దురాములకును "స్వయంత్ర" "జ్యోతిమకానిధి" పురాణ తీర్థ" అనుమాదు వివరములకు లెట్టబడితిమి. వానికి బహుమానములనేర్పాటు చేసితిమి. వాని వానికి జరిగిన వర్గకాశ్రమమున కర్హులు గన్నట్టు. ఈపర్వ కొండలు వెద్దమునకులతో ముచ్చటించి మాత్రగా జ్యోతిమకానిధి వేదమున నవభుంకముగా నున్నట్లు గన్నట్టెడిది. జ్యోతిమకానిధి వర్ణనలము గల విద్య అది భవ్యమగుటచే అస్త్రీకుల కందలనును చిట్టము కలసింపబడుచున్నది. అందులను బలవాంఠములు చేయువారే. అందు జ్యోతిమకానిధి. వాచాంఠములలో దిగులకు దిగులే మారిపోవుచున్నవి. జ్యోతిమకాశ్రమము వాగువదు తెన్ను ముందు వాచాంఠములకి యున్న దనియు, నీవిద్య కాక కలకరా ప్రాంతముల కుష్ఠక నున్న దనియు, క చటికి విద్యార్థులను బంకి విద్య నేర్పించినగాని వేదమునందలి యివ్వము వాయదని యును, వా రభిప్రాయపడిరి. మజ్యోతిమకానిధిపరీక్షకు బరిక్షకులే దొరకేవల వారు. అయ్యది వాతకభాగము, యవచూర భాగము, సిద్ధాంతభాగము, గణితభాగము, భర్తకాశ్రమభాగము వని యెచ్చెభాగములతో వేద విద్య. తక్కినవానిమాట యెచ్చె నున్న సిద్ధాంతభాగములలోని వైభాగమును గణితభాగములను, వేదమున జెప్పవారుగాని వేర్వినవారుగాని కనపడుటలేదు. గణితగ్రంథములన్నియును సంస్కృతమునందున్నవి. దానిని నేర్పినగాని సిద్ధాంతభాగమున నుపయోగము తెలియవు. యాపత్తులు సమగ్రముగ తెలిసినగాని జ్యోతిమకానిధి వాగువదు. ఇంతవరకును జెప్పవలసిన యావత్వకే యేలయినన విద్యయొక్క. ప్రస్తుత హాస్యసిద్ధి మీకు మాపుటకే యని చెప్పవలసియున్నది.

వైద్యులచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.

1 భాగము 800 పేజీలు	రు	1.00
2 భాగము 272 పేజీలు	రు	1.00
3 భాగము 280 పేజీలు	రు	1.00
కామజ్యోతి. 1 భాగము 488 పే.		1.00
(369) 72 పేజీలు. కేటలాగు ఉచితము.		
మంజువాణి యాద్రాక్షరకాల, ఏలూరు కృష్ణజ్యోతి.		

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు బొంబాయి గవర్నరు గావచ్చెదరు

దీనినా వాచాగారియూహ

బొంబాయి, జనవరి 19:—గత రాత్రి 12.30 క్లక్ వాలి యూదరము క్రింద శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిని గౌరవించుట కొక విందు గావింపబడినది. వాచాగారులవారు విందునకు విచ్చేసి యుండిరి. శ్రీయత సరే దీనినా వాచాగారు గావచ్చెదరు. అప్పుడుగూడ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి స్వాగత మిచ్చుచు నిట్లు ప్రసంగించిరి. శ్రీనివాసశాస్త్రి గారికిను తరుణ వయస్కులు. భవిష్యత్కాలమున భూతకాలములతో చాలవరకు కృషి చేయుట యుత్సాహము కలవారలు. కాలము పక్వమైన కొలది శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి విషయము మనమింకను వినగల్గుదుము ఎన్నడోయొకకోసా శ్రీశాస్త్రిగారు బొంబాయి రాష్ట్ర గవర్నరుగా నియోజింపబడవలెను కావాలి. కాలచక్రము విచిత్రముగ దిగుచున్నది. అందున నిట్టి సద్యార్త విష గల్గుచుమేని యెచ్చెరకడ వకసరములేదు. శాస్త్రి గారు ఆ సమాన రాజీయవేత్తలు. కాననరాష్ట్ర సామర్థ్యమునందు మహా శ్రేణి జులై, వాకిగురుగారు గోపాలకృష్ణ గోకతేగాలి నుచికిరిసి ననునీంప. లిరి. వర్తమానమున రాజీయకంగములందు విజృంభించుచున్న వారలలో యధాభిజ్ఞ పరిజ్ఞక లేమిచే నెంతయో కోవనియును. వేదకాశ్రమకే ది ముందటికారణము.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి ప్రసంగము

మనకాననభ్యులు వెలులల తాము భారతీయుల పని జెప్పకొండులే గాని గతలోకి పోయిన అబ్రహ్మణులూ, బ్రాహ్మణులూ యని విశాసించుట.

తనవారే దీనినా వాచాగారి యువశాస్త్రమునకు బలహీనం గుచు శ్రీశాస్త్రిగారు ప్రస్తుత కాననభ్యుల ప్రభావకర్తత్వమును గూర్చి యిట్లు యుచ్చించిరి:— తమ్య కాననభ్యులమాతేకము లో ఇంతిశేష సంఘమువాక సులవల వనసుంచి ముఖ్యములగు శీశాస్త్రముల గావింపబడును. పట్టిక సర్వకుగమివనను నియోజించు విషయమునను, ఆవాదముల వ్యయము అంతయువారు హెచ్చుకలచి నపుడు కాననభ్యుల లేమి చేయునది జూడవలయును. ఇట్టి విషయములలో ప్రభుత్వమువారు ప్రభాసమితి యొక్క విశ్వయవాంఠుల కెల్ల మూలద్రోసి యాచరించురను భీతికల్గినపుడు ప్రభావతనిధులు ప్రభుత్వమువారికి ప్రాతినిధ్యం భావము వహించుటయందు తామెంత మూత్రము నుంచుననుగ నాచరించుచుండినాలో యని యనుమానము కల్గుంచక తప్పదు. ఇప్పుడు కాననభ్యులలో అనేకమంది అదినిచేక పరిపాలనపు వాక్కు భారతీయులకు నింకయు వాదకృత ప్రాయముగా నున్న దని కలంచుచున్నారు. కాననభ్యులు ప్రకృతమున తాము బ్రాహ్మణులూ అబ్రహ్మణులూ యని కలంచుచుండురు. తన వార తాము భారతీయులని గుర్తించుగుదురు. ఇది కనుంగున కోవనియును సందర్భము. (కాననభ్యులకు) వెలులల శాక శ్రతి నిధి తాము భారతీయులడనవి జెప్పవచ్చునుగాని, కాననభ్యుల గడు పల ద్రోక్కగనే అంతయు మరచిపోయి, తా నేదోయొక ప్రత్యేక సంఘము లోనివాడ నని కలంచి కృషి సజ్జుచుండును. కాననభ్యులు బుద్ధింతురు లాగాదాయను ప్రకృతేయముల దుకు వుతనమేగాని వారు నేదేమిచేయుచుండిరి వారి విధియేమి; దానిని చక్కగ నిర్వహించుచుండిరా? అని మాత్రము సమంజసముగ నడుగవచ్చును.

తనవారే సాంఘికభావము, సాహిత్యము మనభారత రాజ్యాంగప్రాంతములందు కాశ్యరకాననముగా నుండవలసినదేనా? లేకకొంత కాలముదాక నుండి తరువారే తీసివేయబడవలసినదా? ఇదికేవలము కాశ్యరమై కర్నూలు కర్మకాశలిన దని తామెల్లకు గుర్తించుచున్నామని నే తెలుసుగుదును. ఆచిత భవిష్యత్తున భారతజాతి యందు అందరు కమానసా. ము సలంకరించుటకు నన్ను లెయుంటిమను అభిప్రాయముక నాతో తామేకేధ వింతురని నే తెలుసుగుదును.

దామోదరము వేదకాశ్రమ పాఠశాల

గోవాలో మంతలమునందు నుపనిధ్యయిన దివ్యజ్యోతి మకు వాక్షా రామయను. ముగ్రామయందు యీగ్రామ కాపురము లగు బ్రహ్మకే శేల్ల గోపాలకర్మ గారు వేదకాశ్రమ పాఠశాల నొకదానిని స్థాపించిరి. దీనియందు తగినపండితులచే ఋగ్వేదమును, క్యాకరణి కాశ్రమము, సాహిత్య గ్రంథము లును చెప్పబడుచున్నది. శ్రీ ప్రస్తుతమిచ్చుల 25 విద్యార్థులు చదువుచున్నార. చదువుకొని విద్యార్థుల కందరిని బహుదాక్షిణ్యము కాకేనాడ వాస్తవ్యులు రావులవాడూర్ మొగా వెకట కాలకతిగాకు యీగ్రామ మందున్న తమయ్య దాన సక్రమంధు భోజనములూయమున చేయుచున్నార. వీరి యాచార్యము నకలపన క్షామనీయుగా నున్నది. (వికలిశేఖరి.)

నుందర మైన శ్రీ రాధాకృష్ణుల ఉపయోగమైన అమృతాంజనము క్యాలండరు

విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నది మా యేజంటవద్దకూడా దొరకును
క్యాలండరు వెల 1-కి 0-4-0 ని. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0 వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబయి.

పాండురోగము
Serravallo
నెట్టావల్లో
Tonic Wine
టానిక్ వైన్

జ్వరములు నివ్రాణ

బలహీనత

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 3-8-0, 3 బుడ్లు ధర రూ 9-8-0.

డబ్ల్యూ.ఇ.సి. అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు
W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

ఏల మీరు ముసలివారుగా
అగువడెదరు

కాంటిన్ ఇనాముగా పంపింపు "రాజవైద్య హేర్ డై"
నెటివ్ వెంట్రుకలను తక్షణమే మిక్కిలి నలుపుగానూ, మృదువుగానూ
కాంతిగలదిగానూ, మార్పును. నలుపుతగు కళ్ళకును గానూ
ఈ "రాజవైద్య హేర్ డై" మిక్కిలి శ్రేష్టమైనది. చులభ
ముగా ఉపయోగించవచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-2-0

చిన్న బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-10-0 పెద్ద బుడ్డి మొదలు 3 బుడ్డిల వరకు పోర్టు ఖర్చు 0-6-0
రూ 0-4-0 ను పంపిన ఒక కాంటిన్ బుడ్డి పోర్టు ఖర్చు లేక యినాముగా పంపబడును.

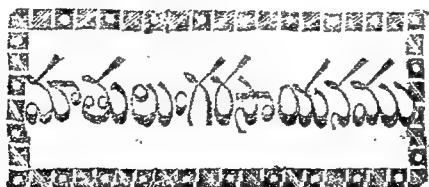
Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj,

Head Office:— 152, Harrison Road, Calcutta.

Telegrams:—"RAJVAID" Calcutta.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గర్భిణీ స్త్రీలకు

సంజీవని

గర్భిణీ స్త్రీకి గలుగు, వాంతులు, వెక్కిళ్లు, బలహీనత, సోమరితనము, అజీర్ణము, తలనొప్పి, చిక్కిపోవుట
ఎడమప్రక్కనములు కొరించుట, హృదయము కొట్టుకొనుట, చెక్కిళ్లు, కండ్లులోనికి పోవుట అన్నియు మాయము
చేయును. స్త్రీలు గర్భము ధరించినది మొదలుకొని ప్రసవించువరకు విడువక నేనించి ఎట్టిభాధయు లేక ముఖప్రసము
చేడెదరు. వెల బుడ్డి 1 కి రూ 1-12-0

స్వామిండు పోర్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాలంటరు ఉచితము.

తంతివిలాసము

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమం

పండిత్ మదరాస్

41, ఆచారప్పవీధి, జి. టి. మదరాస్.

నూతన ప చురములు

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఆంధ్రభాగవతము

1-కి 6-0-0

డిటో. మేల్కొనటి 2 సంపుటములు

8-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము

1-కి 5-0

అనందరంగ రాట్నము

1-కి 1-0-0

అనంతనిఘండము

1-కి 0-14-0

అప్పకవియము

1 కి 2-8-0

అభిరక్షణకారికలు, సతీక

1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు ముద్దవోర
మను. క్యాలంటరు మాడకోరినాము.

వాషిల్లె - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్.పి.జేడ్, చెన్నై-6.

తెల్లకుప్పము

8 దినములలో పూర్తిగా నయమగును. కష్టమేమియు
లేదు. అట్లు గుణమిక్కుల పోయినచో రెండోతలు డబ్బు వాడక
యబడును. బుడ్డి 1-కి రూ 8-8-0 ఉత్తరములు ఆంగ్ల
మున వ్రాయవలెను.

N. P. Hulaganj, Cawnpore (A)

స్వ. డి.
"మంగళకర్తులు"

ములు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, ప్రాశస్త్యము.

నెలకొన్న పుస్తకములకు వ్రాయుట.

200 రూపాయల లెక్క

కట్టించుట లేక పోవుట etc.

వైద్యులకు (గౌరవార్థము)

కవిగ్రాఫ్ అండ్ "ఇండియన్" వైద్యులకు.

దేశభక్తయమే! కృతజ్ఞులు!

ఆంధ్రదేశమునందు ఆంధ్రులచే అధిక ప్రశంస
పలన చేయి వర్ణములచే బరం పురమునందు మాచేరియో
రు కాబడుచున్న కలుగదలలేన పట్టుకత్తములు, పట్టు
భోవతులు, మేలైన పట్టుచీరలు, అందమైన పట్టు
రూమాలు, కన్నులకు మరుమిట్టగాలుపు ఎరువు, గులాబీ,
పూదా, కంఠపండు, చూపుయ, నెలకొరతమురంగు
లలో మిమాల్యమునకు దగిన అందమైన వస్త్రములు
గలవు. వే రెన్నికగాంచిన, పురాతన పట్టు చూరకామిక
పట్టుబరు బరంపురం పట్టుకత్తములనుగూర్చి వెలుప
లేలకే రంగులను, నాణ్యమునకును పూచీ. ఇవిగాక
మానద్రస, బరంపురం, విష్ణుపురం, సుందలపురం పొత్తి
వస్త్రములను, సన్నని పట్టుమొలకలను చక్కని
కయ్యోచారములను పలకనన్ని కనులలో గలవు.
బి: సారి అర్హునిచ్చిన మానమృతమైన వ్యాపార
మును వెలుగుకొనగలరు.

దుమ్మ విఘ్నేశం అందు సక

పట్టుకత్తములవ్యాపారులు బరంపురం.

గంజాంజిల్లా

హనుమాన్ బూబా క యంకి

ఇంగ్లాండులో చేయబడినది. దీనితో దస్తావేజులు మొదలైనవాటిని నిర్భయముగ వ్రాయవచ్చును.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అందుబ్రదర్, ఈవినింగ్ బజార్ రోడ్డు, మదరాసు

అ మె రికా దేశ ము నందు

తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

మేరు పొందిన సేష్టి మంగల కత్తితో (3)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

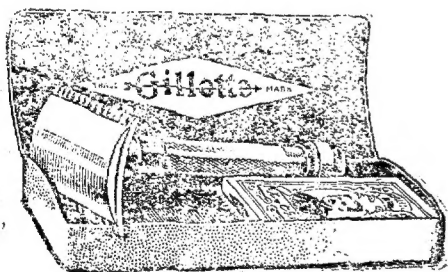
ప్రసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

అంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

కొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పెగాయుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representative: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

పాశ్చాత్య రాజ్యాంగతంత్రము

హంగరీ స్వాతంత్ర్యవిజయము

II

(వి. ఎన్. శర్మగారు బి. ఏ. బి. టి.)

పాశ్చాత్యదేశముల దంతటను నవీనోద్యమ వాతావరణము నుండెడిది. పాటకజనాంగములు గ్రామములందు రైతాంగములు రాజ్యాంగవ్యవహారములలో పాలుగొనుచు పాటకజనము - దేశము పోలందు జెహాదా అస్త్రియా జగ్మరీ ప్రభుత్వములకు ఇందులకు నిద్రవములుగదా! - ఇంకను ముందే చూచియున్నాము కదా!

ఈ సందర్భములలో హంగరీలో సంభవించినది చెప్పుట యొక విశేషముగాదు.

ప్రభుత్వవిధానమున ముఖ్యాధికార మంతయు ఒకరిచేతులలో గొప్పగొప్ప భూస్వాముల హస్తమున యుండెను. భూస్వామియే తనభూముల కంతటికిని రాజు. అతని అధికారమును ధిక్కరించువారు పశుకత్తులు అనంతములు. తనభూములలో నివసించుచు నేద్యముచేసికొని జీవించుచుండు రైతులేదే. తనముజేసిన విచారించి శిక్షించుటకు భూస్వామియే ప్రత్యేక న్యాయస్థానము నేర్పించెను. రైతులు జుత్తుపాములనియే వారి కేమిచేసినను పాపములేదని వీరినమ్మకము. గొప్ప విద్యావంతులగు భూస్వాములు సైతము తమ దేశీయుల పరిస్థితులను బాగుపరచుట గౌరవమునకే లోబడయే తలంచుచుండెడివారు. నానాదేశములతోపాటు తాముసైతము నాగరికతతో అత్యున్నతము నహించుచున్నామని చాటుటకు గాను వీరభివృద్ధియొక్క భాగ్యములకు నివసించు గృహరాజములకు భరించుచి కాంక్షములకు - నోరులేని రైతాంగమువారి రక్తమయమగు - ధనము నెంతవరకు వెచ్చించుచున్నదియు చెప్పకగలుగుదుము. నగరవాసులగు పాటకజనాంగమువారి పరిస్థితు లింతకన్నను అమాధములు. వారిగృహములు జ్యేష్ఠులదేనికి నివాసస్థలములు కలరా నేరములగు అంటురోగము లన్నియు, వారియొద్దన దర్పించి, పావనములైనగాని ఇతర ప్రాంతములకు పోవుటకు నొనుకొనినవికావు. అట్టిగృహములు పాశ్చాత్యదేశములలో నెక్కడు లేదని చెప్పిన జాలును. పాటకజనాంగము పానిసలకన్న కష్టములు. వారి శ్రేయోదాయకమునకుగానే మహామహుడై ప్రజల్నించిన ఆయన కృష్ణజన్మస్థానమును దర్శించవలసివే పాటకజన సంఘములు, ఆదేశపుచట్టము ననుసరించి నిషేధించెడినవి. ప్రజలు అసహాయములు. భూస్వాముల భవనంతులకడకా కటాక్షము లేకపోయిన వృత్తువారే బడవలసివచ్చె. నుదినమున వచ్చినవియు, తమపరిస్థితులు బాగుపడుననియు అత్యాచారతోనుండిరి. కాని ఎంతకాలము? కష్టములు గట్టెక్కాలము ఎంతవేచి యున్నను రాలేను.

స్వాతంత్ర్యమాయతము హంగరీ ప్రజలపై వీరుచుండెను. పాటకజనాంగము కొనెట్టిను బుకీడు మొదలగు మహాకళయులసంఘము లీదేశమునందంతటను వ్యాపించుచు, ప్రజలలోనొక నిధుగునుతానామము ప్రజ్వలిల్లజేయుచుండెను. స్వకీర్తిమీదనే అధారపడిన గాని తమదేశమునకు తమకున్నటికిని ముక్తికలుగకాలదని ప్రజలలోనొక భావముదయించెను. తమభావమును పైకి వెలిపుచ్చుట కాతడు? నిర్బంధకాసములు వారిలోనొక కట్టియెచ్చెను. సభలు చేసికొనిన శిక్ష, సంఘములు స్థాపించుకొనిన నిర్బంధము, దేశాధ్యక్షముగా ధనిదురనుండి మేల్కొనినవాతి కిని యొకలక్ష్యము? రహస్యసంఘములెన్నియో దేశమునంతటకు సంస్థాపించబడినవి. ప్రజల అముఖ్యమును పెంపొందజేయుటకు ఈసంఘములు చేసినవి మహాకారమును హంగరీవా: చెప్పి టికిని మరనవలయు.

ఇంతలో ప్రపంచసంగ్రామ మారంభమైనది. ఇతరజనము యెసాదగులవలెనే వీరుసైతము యుద్ధము తమకష్టములను గట్టెక్కించగలదని ఉత్సాహించుచుండిరి. దర్పని విచ్చిన్న మగుట జూచిరి. రహస్యసామ్రాజ్యము చిందరవందర యగుట గాంచిరి. అస్త్రియాసామ్రాజ్యము కదలసాగినది. తమఆకాశముల కొనసాగించుటకు సమయము మానవలసి మైదని దృఢమనస్కులైరి. సందిగ్ధకాలమున ఆక్రమణించిన తమమాతృదేశము పలుకతాబ్దముల నుండితెరివీరుట భయమాడి కీర్తికాయమైనదేశము-అధోగతిపాలగునని తలంచిరి. నాశకృష్ణాంఖలములనుండి తమదేశమును తప్పించుటకు 1918 సం. పాటకరైతుల్యములవారు పోరాడిన పోరాటములు అపరభాగ్యములు. ఎంతకాధీనము. వీరమరణము నొందిరి. హంగరీలోన్న అస్త్రియా ప్రతినిధి-కవుటు కానోరీ-విప్లవధాటికాగవాలక ప్రభుత్వాధికారమును ప్రభావతీర్థులలో ఇగ్నానియోను విప్లవవాదులకును నుదయమగు చేలాటనుగాని హస్తము చేసి పలామరుడయ్యెను. ప్రజలంతటితో తమకష్టములన్నియు పోయినదని చంకలుకొట్టసాగిరి.

శ్రీకళింగ జ్యోతిష నిలయం,
విజయనగరం విశాఖపట్నం జిల్లా.

